

Uitgave
in de Nederlandse taal

Mededelingen en bekendmakingen

Nummer

Inhoud

Bladzijde

I Mededelingen

.....

II Voorbereidende besluiten

Comité van de Regio's

38e zitting van 4 en 5 april 2001

2001/C 253/01

Advies van het Comité van de Regio's over:

- het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het comité maritieme veiligheid en houdende wijziging van de verordeningen op het gebied van maritieme veiligheid en voorkoming van verontreiniging door schepen”, en
- het „Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad houdende wijziging van de richtlijnen op het gebied van maritieme veiligheid en preventie van verontreiniging door schepen”

1

2001/C 253/02

Advies van het Comité van de Regio's over het „Verslag van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Trans-Europese netwerken — jaarverslag 1999 — Op grond van artikel 16 van Verordening (EG) nr. 2236/95 tot vaststelling van de algemene regels voor het verlenen van financiële bijstand van de Gemeenschap op het gebied van Trans-Europese netwerken”

4

2001/C 253/03

Advies van het Comité van de Regio's over het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het optreden van de lidstaten ten aanzien van openbare-diensteisen en de gunning van openbare-dienstcontracten op het gebied van het personenvervoer per spoor, over de weg en over de binnenwateren”

9

<u>Nummer</u>	Inhoud (vervolg)	Bladzijde
2001/C 253/04	Advies van het Comité van de Regio's over Het eindrapport van de Europese Commissie over de „stadsaudit”, uitgebracht op 4 april 2001	12
2001/C 253/05	Advies van het Comité van de Regio's over de „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement inzake „Steun van de Commissie voor de nucleaire veiligheid in de Nieuwe Onafhankelijke Staten en Midden- en Oost-Europa””	15
2001/C 253/06	Advies van het Comité van de Regio's over het „Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een communautair mechanisme voor de coördinatie van interventies op het gebied van civiele bescherming in noodsituaties”	17
2001/C 253/07	Ontwerpadvies van het Comité van de Regio's over de „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement — „Innovatie in een kenniseconomie””	20
2001/C 253/08	Resolutie van het Comité van de Regio's over „Het resultaat van de Intergouvernementele Conferentie 2000 en de discussie over de toekomst van de Europese Unie”	25
2001/C 253/09	Advies van het Comité van de Regio's over „De economie in de EU: Herziening richtsnoeren 2000”	29

II

(Vorbereidende besluiten)

COMITÉ VAN DE REGIO'S

Advies van het Comité van de Regio's over:

- **het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het comité maritieme veiligheid en houdende wijziging van de verordeningen op het gebied van maritieme veiligheid en voorkoming van verontreiniging door schepen”, en**
- **het „Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad houdende wijziging van de richtlijnen op het gebied van maritieme veiligheid en preventie van verontreiniging door schepen”**

(2001/C 253/01)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het comité maritieme veiligheid en houdende wijziging van de verordeningen op het gebied van maritieme veiligheid en voorkoming van verontreiniging door schepen” en het „Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad houdende wijziging van de richtlijnen op het gebied van maritieme veiligheid en preventie van verontreiniging door schepen” [COM(2000) 489 def. — 2000/0236 en 2000/0237 (COD)]⁽¹⁾;

gezien het besluit van de Raad van de Europese Unie van 6 oktober 2000 om het Comité over deze voorstellen te raadplegen, overeenkomstig de bepalingen van art. 265, eerste alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;

gezien het besluit van zijn voorzitter van 7 november 2000 om commissie 3 „Trans-Europese netwerken, vervoer, informatiemaatschappij” met het opstellen van het desbetreffende advies te belasten;

gezien de „Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de veiligheid van het vervoer van olie over zee”; het „Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad houdende wijziging van Richtlijn 95/21/EG van de Raad betreffende de naleving, met betrekking tot de schepen die gebruikmaken van havens in de Gemeenschap en varen in de onder de jurisdictie van de lidstaten vallende wateren, van internationale normen op het gebied van de veiligheid van schepen, voorkoming van verontreiniging en leef- en werkomstandigheden aan boord (havenstaatcontrole)”; het „Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad houdende wijziging van Richtlijn 94/57/EG van de Raad inzake gemeenschappelijke voorschriften en normen voor met de inspectie en controle van schepen belaste organisaties en voor de desbetreffende werkzaamheden van maritieme instanties”; het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de versnelde invoering van eisen inzake dubbelwandige uitvoering of gelijkwaardig ontwerp voor enkelwandige olietankschepen” [COM(2000) 142 def. — 2000/0065 (COD) — 2000/0066 (COD) — 2000/0067 (COD) (CDR 165/2000 fin)];

(1) PB C 365 E van 19.12.2000, blz. 276-279, 280-283.

gezien de „Mededeling van de Europese Commissie aan de Raad en het Europees Parlement inzake geïntegreerd beheer van kustgebieden: een strategie voor Europa” (COM(2000) 547 def.) en het „Voorstel voor een aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad betreffende de uitvoering van een geïntegreerd beheer van kustgebieden in Europa” [COM(2000) 545 def. — 2000/0227 (COD)];

gezien de verdragen en gedragscodes van de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) en de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO), waaronder: het Internationaal Verdrag voor de beveiliging van mensenlevens op zee (SOLAS) van 1960 en 1974; het Verdrag inzake de internationale bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee (COLREG) van 1972; het Internationaal Verdrag betreffende de normen voor zeevarenden inzake opleiding, diplomering en wachtdienst (STCW) van 1978; het Internationaal Verdrag ter voorkoming van verontreiniging door schepen van 1973, zoals gewijzigd bij het Protocol van 1978 dienaangaande (MARPOL, 73/78); de internationale veiligheidsbeleidscode (International Safety Management Code, ISM) van 1993;

gezien het besluit van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden 1999/468/EG⁽¹⁾;

gezien de volgende internationale verdragen en overeenkomsten: het VN-zeerechtverdrag uit 1982 (UNCLOS III); de VN-conferentie over milieu en ontwikkeling in Rio in 1992 (UNCED); Agenda 21 (hoofdstuk 17 inzake oceanen); het memorandum van overeenstemming van Parijs inzake havenstaatcontrole, de lopende werkzaamheden van de internationale scheepvaartcommissie (die in maart 2001 in Sydney verslag moet uitbrengen over procedures voor kust- en havenstaatcontrole) en de verdragen en gedragscodes van de IMO en de IAO;

gezien het op 7 februari 2001 door commissie 3 goedgekeurde ontwerpadvies (CDR 405/2000 rev.) (rapporteur: de heer Walsh, GB/ELDR),

heeft tijdens zijn 38e zitting van 4 en 5 april 2001 (vergadering van 4 april) met algemene stemmen het volgende advies uitgebracht.

STANDPUNTEN EN AANBEVELINGEN VAN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

1. Inleiding — het Commissievoorstel

1.1. Er zijn twee afzonderlijke voorstellen gedaan:

- Een voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad, dat voorziet in de oprichting van een comité maritieme veiligheid, de vaststelling van procedures voor de werking van dat comité en de afbakening van zijn werkterrein. Het voorstel omvat ook een wijziging van de bestaande verordeningen op het gebied van de maritieme veiligheid om de oprichting van genoemd comité erin te verwerken en om latere aanpassing van de verordeningen gemakkelijker te maken.
- Een voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de bestaande richtlijnen op het gebied van de maritieme veiligheid, om de oprichting van het comité maritieme veiligheid erin op te nemen en om latere bijwerking van die richtlijnen te vergemakkelijken.

1.2. Onderhavige voorstellen beogen vervanging van de vijf bestaande comités door het comité maritieme veiligheid, een

regelgevend comité bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie. Het voorziet ook in vervanging van de op Besluit 87/373/EEG gebaseerde, krachtens bestaande verordeningen en richtlijnen geldende regelgevingsprocedure door een nieuwe procedure, die onlangs is ingesteld bij Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999, tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden inzake Gemeenschapswetgeving op het gebied van maritieme veiligheid.

1.3. Met Besluit 1999/468/EG worden bovengenoemde procedures vereenvoudigd en wordt gezorgd voor meer inspraak in en betere voorlichting van het Europees Parlement en het publiek over de uitoefening van die uitvoeringsbevoegdheden, met name over de werkzaamheden van de comités. Volgens de Commissie heeft de oprichting van een comité maritieme veiligheid praktische voordelen, in de vorm van minder vergaderingen en terugdringing van de aan organisatie en verloop van de comitévergaderingen verbonden kosten.

2. Algemene opmerkingen

2.1. Het CvdR heeft er in zijn adviezen herhaaldelijk op gewezen dat internationale normen, gezien het internationale karakter van de scheepvaart, het meest doeltreffende instrument zijn om tot meer veiligheid op zee en betere milieu-bescherming te komen. Het bijwerken van verordeningen en

⁽¹⁾ PB L 269 van 19.10.1999, blz. 45.

richtlijnen is voor zowel de Commissie als de lidstaten een belangrijke taak: zo kan gelijke tred worden gehouden met ontwikkelingen in internationale normen en technische vooruitgang. Het Comité heeft in zijn advies⁽¹⁾ reeds met nadruk gewezen op de dringende noodzaak om de technische normen in de scheepvaart te verbeteren en voor een betere opleiding van zeevarenden te zorgen.

2.2. Het CvdR onderkent dat beleidsmakers in de scheepvaartsector tussen twee doelstellingen moeten laveren: enerzijds de door consumptie gedreven noodzaak van vervoer over zee en anderzijds een door de burgers ingegeven zorg voor het milieu.

3. Bijzondere opmerkingen

3.1. Het CvdR juicht de voorstellen van de Commissie toe, aangezien deze bijdragen tot vereenvoudiging en versnelling van de interne procedures tot wijziging van EU-wetgeving op het gebied van maritieme veiligheid.

3.2. Meer in het bijzonder is het CvdR te spreken over het voornemen van de Commissie om, middels de voorgestelde werkzaamheden van het comité maritieme veiligheid, te komen tot een duidelijke en eenvoudige procedure voor doeltreffende aanpassing van richtlijnen en verordeningen.

3.3. Wat het functioneren van het comité maritieme veiligheid betreft, uit het CvdR zijn bezorgdheid over het feit dat de kust- en milieudimensie van zeevaartbeleid in zijn takenpakket geen vooraanstaande plaats inneemt. Het unieke van dit comité is juist de holistische benadering voor de tenuitvoerlegging van alle beleid inzake maritieme veiligheid, vervuiling en milieubescherming, vraagstukken die thans nog in verschillende richtlijnen worden geregeld.

3.4. Vanuit lokaal en regionaal perspectief zou het CvdR graag zien dat in het voorstel nader wordt ingegaan op de manier waarop het comité de dimensie van het mariene milieu bij zijn werkzaamheden moet gaan betrekken.

3.5. Binnen een complexe wetgevingsstructuur op internationaal, Europees, nationaal en regionaal niveau roept het CvdR de Commissie op, de discussie binnen het comité over de meest adequate en best afdwingbare procedures ruim baan te geven en voort te zetten. In dit verband is vereenvoudiging en verduidelijking van de bestaande verordeningen en richtlijnen een goede zaak, aangezien het een toegevoegde waarde vormt op het gebied van maritieme veiligheid.

3.6. Het CvdR dringt er bij de Commissie op aan een duidelijk onderscheid te maken tussen de werkgebieden van het comité maritieme veiligheid en het toekomstige voorstel inzake de oprichting van een Europees agentschap voor maritieme veiligheid waarvan, naar het CvdR hoopt, in komende beleidsvoorstellen over maritieme veiligheid sprake zal zijn.

3.7. Zonder te willen tornen aan de basis waarop de Europese Commissie de nieuwe, efficiëntere structuur van het comité heeft voorgesteld, beveelt het CvdR de Commissie ten eerste aan, serieus te overwegen regionale deskundigen in te schakelen bij de voorbereiding van toekomstig scheepvaartbeleid op Europees niveau dat voortvloeit uit internationale verdragen en overeenkomsten.

3.8. Het CvdR verzoekt de Europese Commissie bij het aanbrengen van wijzigingen in diverse EU-verordeningen en -richtlijnen die onder de bevoegdheden van het comité maritieme veiligheid vallen, alle internationale verdragen en overeenkomsten die raken aan maritieme veiligheid en het milieu in aanmerking te nemen.

3.9. Het CvdR wijst de Europese Commissie op de verplichtingen van de lidstaten zoals vastgelegd in internationale verdragen en overeenkomsten. Het gaat hierbij o.a. om het VN-zeerechtverdrag uit 1982 (UNCLOS III), de VN-conferentie over milieu en ontwikkeling in Rio in 1992 (UNCED), Agenda 21 (hoofdstuk 17 inzake oceanen), het memorandum van overeenstemming van Parijs inzake havenstaatcontrole, de lopende werkzaamheden van de internationale scheepvaartcommissie (die in maart 2001 verslag moet uitbrengen over procedures voor kust- en havenstaatcontrole) en de verdragen en gedragscodes van de IMO en de IAO.

3.10. Het CvdR dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan, deskundigen in te schakelen bij het opstellen van wetgeving binnen een reeds zeer complex internationaal, Europees, nationaal en regionaal regelgevingskader. Als vertegenwoordiger van lokale en regionale overheden onderstreept het CvdR dat het nieuwe comité snel en samenhangend advies moet uitbrengen over wijzigingen in Europese zeevaartwetgeving.

3.11. Het CvdR benadrukt dat lokale en regionale overheden een belangrijke rol te vervullen hebben bij het opvangen van de langetermijneffecten op sociaal-economisch en milieugebied van verontreiniging van de zee. Het is dan ook van belang dat de regionale dimensie, als onderdeel van de werkzaamheden van het comité maritieme veiligheid, wordt meegenomen bij de tenuitvoerlegging van richtlijnen en verordeningen.

3.12. Het CvdR wijst de Commissie en de lidstaten er nogmaals op dat de lidstaten moeten blijven zorgen voor „vluchthavens” voor schepen, en in Europese wateren bovendien strenge milieunormen moeten hanteren. Wetgeving moet

⁽¹⁾ CDR 165/2000 fin — PB C 22 van 24.1.2001, blz. 19.

eenvoudiger te interpreteren zijn, zodat zeevarenden eenvoudigere en duidelijkere regels kunnen volgen en zo doeltreffende besluiten kunnen nemen wanneer zij in Europese wateren varen.

4. Conclusies

4.1. Het CvdR staat volledig achter de voorgestelde rol van het comité maritieme veiligheid. Het dringt er echter bij de Commissie en de lidstaten op aan hun aandacht te richten op de praktische tenuitvoerlegging van scheepvaartwetgeving om de negatieve gevolgen van ongevallen op zee tot een minimum te beperken.

4.2. Het CvdR heeft op het gebied van maritieme veiligheid en milieubescherming op zee consequent gekozen voor een

geïntegreerde visie en is van oordeel dat ook dit voorstel om een holistische benadering vraagt.

4.3. Het CvdR is zich zeer wel bewust van de internationale dimensie van de scheepvaart en pleit er dan ook voor, te voorkomen dat eventuele veranderingen in Europese regelgeving problemen met zich meebrengen voor de internationale scheepvaart en elders negatieve gevolgen hebben. De Europese Commissie zou in dit verband actief met de lidstaten en de Internationale Maritieme Organisatie moeten blijven samenwerken.

4.4. Als representatief orgaan van de lokale en regionale overheden ziet het CvdR met genoegen een vereenvoudigd en coherent zeevaartbeleid op Europees niveau tegemoet, zodat er in de toekomst minder onnodige ongevallen plaatsvinden.

Brussel, 4 april 2001.

De voorzitter

van het Comité van de Regio's

Jos CHABERT

Advies van het Comité van de Regio's over het „Verslag van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Trans-Europese netwerken — jaarverslag 1999 — Op grond van artikel 16 van Verordening (EG) nr. 2236/95 tot vaststelling van de algemene regels voor het verlenen van financiële bijstand van de Gemeenschap op het gebied van Trans-Europese netwerken”

(2001/C 253/02)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien het Verslag van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — transeuropese netwerken — jaarverslag 1999 — Op grond van artikel 16 van Verordening (EG) nr. 2236/95 tot vaststelling van de algemene regels voor het verlenen van financiële bijstand van de Gemeenschap op het gebied van transeuropese netwerken (COM(2000) 591 def.);

gezien het besluit van de Commissie van 22 september 2000 om het Comité overeenkomstig artikel 265, eerste alinea van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap over dit onderwerp te raadplegen;

gezien het besluit van zijn bureau van 13 juni 2000 om commissie 3 „transeuropese netwerken, vervoer, informatiemaatschappij” met het opstellen van het advies te belasten;

gezien zijn advies van 11 maart 1999 over de Mededeling van de Commissie aan de Raad, aan het Europees Parlement, aan het Economisch en Sociaal Comité en aan het Comité van de Regio's „Intermodaliteit en intermodaal vrachtvervoer in de Europese Unie: Een systeembenadering van het vrachtvervoer — Strategieën en acties voor het verhogen van efficiëntie, dienstverlening en duurzaamheid” (COM(97) 243 def. — CDR 398/98 fin) ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ PB C 198 van 14.7.1999, blz. 21.

gezien zijn advies van 3 juni 1999 over het verslag van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: „transeuropees vervoersnetwerk — 1998 Verslag over de tenuitvoerlegging van de richtsnoeren en prioriteiten voor de toekomst” (overeenkomstig artikel 18 van Beschikking nr. 1692/96/EG) (CDR 60/1999 fin) ⁽¹⁾;

gezien het EG-Verdrag en in het bijzonder Titel XV „transeuropese netwerken” en Titel XVII „Economische en sociale samenhang” van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;

gezien Verordening (EG) nr. 2236/95 van 18 september 1995 tot vaststelling van de algemene regels voor het verlenen van financiële bijstand van de Gemeenschap op het gebied van transeuropese netwerken;

gezien Verordening (EG) nr. 1655/99 van 19 juli 1999 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2236/95 van 18 september 1995 tot vaststelling van de algemene regels voor het verlenen van financiële bijstand van de Gemeenschap op het gebied van transeuropese netwerken;

gezien Beschikking 1692/96/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 1996 betreffende communautaire richtsnoeren voor de ontwikkeling van het transeuropees vervoersnet;

gezien het verslag van het Europees Parlement over de transeuropese vervoersnetwerken (A5-0076/2000) en diens resolutie van 4 mei 2000 ⁽²⁾;

gezien het ontwerpadvies dat commissie 3 op 7 februari 2001 heeft goedgekeurd (CDR 408/2000 rev. — rapporteur: de heer Lebrun, B/EVP);

overwegende dat het beleid op het gebied van transeuropese vervoersnetwerken van wezenlijk belang is voor het concurrentievermogen en de economische en sociale samenhang van alsmede de duurzame mobiliteit in zowel de hele EU als de afzonderlijke regio's,

heeft tijdens zijn 38e zitting van 4 en 5 april 2001 (vergadering van 4 april) het volgende advies met algemene stemmen goedgekeurd.

STANDPUNTEN EN AANBEVELINGEN VAN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

1. Algemene opmerkingen en sectorspecifieke analyse

1.1. Het is een goede zaak dat de Commissie zich blijkens deze adviesaanvraag op de hoogte wil stellen van de voorstellen en belangen van de decentrale overheden op het gebied van de transeuropese netwerken.

1.2. Het CvdR kan zich in dit advies echter niet beperken tot een gedetailleerde analyse van de situatie van de transeuropese netwerken in 1999. Het wil nogmaals zijn algemene standpunten over deze netwerken uiteenzetten, vooral ook omdat het verslag van de Commissie over de herziening van de richtsnoeren voor het transeuropees vervoersnetwerk binnenkort zal verschijnen.

1.3. Het verslag gaat vooral over de vervoerssector en in mindere mate over energie- en telecommunicatienetwerken. Dit komt ongetwijfeld doordat de privatisering van de twee laatste sectoren al verder gevorderd is, zodat ze minder zijn aangewezen op financiële ondersteuning door de overheid.

1.4. Toch moet ook de Commissie het belang van de TEN voor deze twee sectoren inzien. De EU zou met name een grotere financiële bijdrage moeten leveren aan de energiedistributie- en telecommunicatienetten op het platteland — vooral in perifere en ultraperifere regio's — en in het algemeen in regio's die met een ontwikkelingsachterstand kampen.

1.5. In dit verband vraagt het CvdR zich af of het energiecomité, dat in 1999 vreemd genoeg geen enkele keer bijeen is geweest, wel efficiënt te werk gaat.

2. Specifieke projecten: de stand van zaken

2.1. De meeste projecten van gemeenschappelijk belang verlopen bevredigend. Dit geldt vooral voor de veertien specifieke projecten die door de Europese Raad van Essen voor het transeuropees vervoersnetwerk zijn aangewezen. Het aantal haalbaarheidsstudies is namelijk verder afgenomen, terwijl het aantal directe financiële bijdragen aan de TEN-T door de EU in 1999 juist is gestegen (de meeste projecten bevinden zich inmiddels in de uitvoeringsfase).

2.2. In 1999 werd 28 % van de financiële steun gebruikt voor het uitvoeren van haalbaarheidsstudies. Er is dus gehoor

⁽¹⁾ PB C 293 van 13.10.1999, blz. 9.

⁽²⁾ PB C 41 van 7.2.2001, blz. 27.

gegeven aan de aanbeveling die het Europees Parlement vorig jaar heeft gedaan (nl. om hiervoor maximaal 30 % van de toegewezen middelen te gebruiken).

2.3. Het merendeel van de beschikbare middelen (58 %) kent de Commissie nog steeds toe aan de veertien specifieke Essen-projecten, terwijl het Europees Parlement erop had aangedrongen hiervoor niet meer dan 50 % van de middelen uit te trekken.

3. Financiering van de TEN

3.1. Op twee punten heeft de financiering van de TEN in 1999 een positieve ontwikkeling te zien gegeven:

- voor de periode 2000-2006 is het budget dubbel zo groot (nl. 4,6 mrd EUR) als voor de periode 1995-1999;
- dank zij de herziening van de financieringsverordening (EG) nr. 2236/95 kan de Commissie nu indicatieve meerjarenprogramma's vaststellen en investeren in fondsen voor de verstrekking van risicokapitaal. Op deze manier kan de particuliere sector een grotere rol gaan spelen, zijn er meer publiek-private samenwerkingsprojecten mogelijk en kan het aantal lange-termijnfinancieringen worden opgevoerd.

In de volgende jaarverslagen zal moeten worden nagegaan hoe efficiënt deze nieuwe maatregelen zijn voor onder andere de lopende meerjarenprogramma's, zoals in het gewijzigde artikel 16 van de nieuwe financieringsverordening is vastgelegd.

Deze meerjarenprogrammering zou tot een duidelijk betere financiering van de TEN moeten leiden. De Commissie dient hierbij aandacht te besteden aan de manier waarop lokale en regionale overheden tijdens het hele proces worden geraadpleegd.

3.2. Ter herinnering: de budgettaire middelen van de EU vormen slechts een geringe bijdrage aan het bedrag dat nodig is voor de aanleg van een TEN-T (gemiddeld 3 % van de totale investeringen).

Het is jammer dat in het verslag 1999 niet ook de andere financieringsbronnen van nationale, regionale en lokale overheidsinstellingen en van de particuliere sector worden genoemd. De Commissie zou er dan ook goed aan doen meer duidelijkheid te verschaffen over de financieringsplannen, om te beginnen die van de 14 prioritaire Essen-projecten.

3.3. Een andere verbetering in de nieuwe financieringsverordening is de mogelijkheid om het normale steunniveau voor satellietnavigatieprojecten, waaronder Galileo, van 10 % te verhogen tot 20 %.

Wat dit betreft stelt het CvdR voor om meer middelen toe te wijzen aan TEN-projecten die in aanzienlijke mate bijdragen aan de verwezenlijking van de oorspronkelijke doelstellingen van het TEN-beleid (groei, concurrentievermogen, werkgelegenheid, samenhang en duurzame mobiliteit). De EU zou tot 20 % van de totale investeringen voor haar rekening moeten nemen in het geval van projecten waar zij een groot belang bij heeft (b.v. projecten voor „ontbrekende schakels” of „overbelaste schakels”). De verkeersverbindingen met de kandidaat-lidstaten dienen daarbij prioritaire aandacht te krijgen.

4. Modale verdeling van de TEN-T-financiering: op weg naar een duurzaam vervoersbeleid

4.1. Een duurzaam vervoersbeleid moet gebaseerd zijn op de milieu- en gebruikersvriendelijkste vormen van vervoer. De meeste EU-gelden gaan echter nog altijd naar spoorwegen (64 %) en wegen (17 %). De financieringen uit het Cohesiefonds geven hetzelfde beeld te zien. Voor waterwegen wordt maar een marginaal gedeelte van de TEN-T-middelen uitgetrokken (4 % voor binnenwateren en 1 % voor zeevaart en havens).

Toch zijn waterwegen zowel uit economisch als uit milieuoogpunt zeker belangrijk.

4.2. De lidstaten zouden dan ook meer aandacht moeten besteden aan deze vervoerswijze. Zij dienen ervoor te zorgen dat er meer kwaliteitsprojecten worden opgezet voor het vervoer via waterwegen en daarbij speciale aandacht te besteden aan „ontbrekende schakels” en autonome havens.

Bij het streven naar duurzame mobiliteit moeten bij het berekenen van de rentabiliteit van de verschillende vervoerswijzen de milieukosten worden verdisconteerd (internalisering van de externe kosten). Dat komt het concurrentievermogen van de minst vervuilende vervoerswijzen ten goede. In dit verband dringt het Comité erop aan de opbrengsten van tolheffingen op autowegen voor een milieuvriendelijker vervoerssector te gebruiken (kruisfinanciering).

5. Intermodale vervoersketens

5.1. In het verslag 1999 gaat de Commissie slechts kort in op de aanleg van intermodale vervoersketens en de problemen die zich hierbij voordoen. Niettemin dient bij het TEN-T-beleid een geïntegreerde modale aanpak voorop te staan (en dus niet een aanpak waarbij de afzonderlijke netwerken simpelweg los van elkaar worden behandeld).

5.2. Het is met andere woorden nodig dat de lidstaten en, voor zover deze daartoe onvoldoende mogelijkheden hebben, de EU:

- in het kader van de multimodale geïntegreerde plannen (zie het EROP) zorgen voor een goede coördinatie van de verschillende netwerken;
- in de netwerken een rangorde aanbrengen en elk van de onderdelen (verbindingen, knooppunten en corridors) een bepaalde functie toekennen;
- goede intermodale verbindingen aanleggen, waarvoor in heel Europa bevrachtings- en overslagpunten nodig zijn;
- verderwerken aan interoperabiliteit, een werkterrein waarop de Commissie en de lidstaten vorderingen hebben geboekt die het vermelden waard zijn.

6. Evenwicht tussen concurrentievermogen en toegankelijkheid (een onmisbare pijler voor de economische en sociale samenhang) en specifieke problemen op subregionaal niveau

6.1. Het TEN-T moet meer in overeenstemming worden gebracht met de doelstellingen van het EG-verdrag (waarin staat dat dit instrument zowel het concurrentievermogen als de samenhang ten goede dient te komen). Het moeten alle onderdelen van de EU (inclusief niet aan zee grenzende, perifere en eilandregio's) in voldoende mate ontsluiten en daarnaast op plaatsen waar de vraag groot is en waar veel transitverkeer langskomt, voor genoeg capaciteit zorgen.

6.2. In dit verband moeten de specifieke kenmerken van niet aan zee grenzende, perifere en eilandregio's als uitgangspunt worden genomen; havens dienen verder ontwikkeld en op lange railverbindingen aangesloten te worden. Ook zou een „interterritoriale toegankelijkheidskaart” moeten worden ontworpen waarbij voor alle EU-gebieden de grenzen voor de toegankelijkheid worden vastgesteld (te meten aan de hand van objectieve indicatoren voor tijd en kosten). Zo'n kaart zal de verschillen tussen de regio's helpen verkleinen.

6.3. In het algemeen moet met het oog op het bepleite evenwicht tussen concurrentievermogen en toegankelijkheid rekening worden gehouden met de specifieke kenmerken van de verschillende subregio's.

6.4. Wat dit betreft kan het besluit om de bestaande infrastructuur prioriteit te verlenen te vroeg komen en discriminerend blijken te zijn voor bepaalde perifere regio's die elementaire basisvoorzieningen missen.

7. Beoordeling en planning van TEN-activiteiten

7.1. TEN-richtsnoeren hebben alleen zin als zij het concurrentievermogen, de samenhang of de werkgelegenheid daadwerkelijk ten goede komen. Dit moet dan ook concreet worden gemeten. Het verdient daarom aanbeveling om door middel van horizontale O&O-activiteiten betere indicatoren en evaluatiemethoden uit te werken.

7.2. Krachtens art. 16 van de nieuwe financieringsverordening moet in het jaarverslag worden beoordeeld in hoeverre de EU op de verschillende toepassingsgebieden haar doelstellingen heeft kunnen verwezenlijken.

7.3. Weliswaar is in het verslag een hoofdstuk aan zo'n beoordeling gewijd, maar hierin gaat de Commissie vooral in op een aantal oudere documenten zonder deze inhoudelijk te behandelen.

7.4. Bij de planning van TEN-maatregelen is het bovendien van belang dat de continuïteit in het oog wordt gehouden (een horizon van 10 à 15 jaar). Er mogen dan ook geen nieuwe richtsnoeren worden uitgevaardigd die slechts betrekking hebben op een periode van vier jaar (zoals de oorspronkelijk geplande periode 2006-2010). Hieraan wordt echter via het nieuwe indicatieve meerjarenprogramma tegemoet gekomen.

7.5. Ten slotte is het voor een strikte, transparante planning noodzakelijk dat de prioriteiten volgens algemeen bekende regels worden vastgesteld.

8. Uitbreiding en externe betrekkingen

8.1. Verbindingen met derde landen zijn van groot belang om nieuwe uitbreidingen van de Unie soepel te laten verlopen en om de koppeling van de EU-netten op mondiale vervoerssystemen te verbeteren.

8.2. Het pre-toetredingsinstrument voor structuurbeleid (ISPA) kan hierbij een belangrijke rol spelen. Met dit instrument zullen grote vervoersinfrastructuurprojecten in de kandidaat-lidstaten worden gefinancierd. Het budget bedraagt 520 miljoen EUR per jaar, wat neerkomt op ruim 3,6 miljard EUR voor de periode 2000-2006, oftewel 75 % van de totaal begrote overheidsuitgaven voor de TEN (4,6 miljard EUR)

8.3. Een dergelijk bedrag lijkt op zijn plaats gezien het grote aantal TEN-projecten dat in de kandidaat-lidstaten op stapel staat. Over deze projecten is in oktober 1999 een verslag verschenen (een evaluatie van de behoefte inzake vervoersinfrastructuur — TINA — waarin de aanleg van het netwerk op

92 miljard EUR wordt geraamd). In het verslag wordt wat de aanleg van (spoor)wegen betreft prioriteit gegeven aan de in Helsinki vastgestelde pan-Europese vervoerscorridors.

8.4. Bij het verlenen van financiële steun voor de aanleg van het transeuropese vervoersnetwerk zou de EU er rekening mee moeten houden dat in bepaalde regio's van de huidige lidstaten met het oog op de toetreding van nieuwe lidstaten speciale maatregelen nodig zijn.

9. Conclusies en aanbevelingen van het Comité van de Regio's

9.1. Onder meer naar aanleiding van de tijdens de top van Lissabon uitgesproken verontrusting moet de Commissie haar TEN-beleid voortzetten, niet alleen op het gebied van vervoer en energie, maar ook en vooral op het gebied van telecommunicatie.

9.2. Dankzij het fors toegenomen TEN-budget van de EU zou het mogelijk moeten zijn om de projecten (in de EU en in de kandidaat-lidstaten) versneld uit te voeren. Bij het verlenen van financiële steun voor de aanleg van het transeuropese vervoersnetwerk zou de EU er rekening mee moeten houden dat in bepaalde regio's van de huidige lidstaten met het oog op

de toetreding van nieuwe lidstaten speciale maatregelen nodig zijn.

9.3. De herziening van de financieringsverordening (EG) nr. 2236/95 is een goede zaak; bij de volgende herziening van de structuurfondsen en het Cohesiefonds zou de Commissie goed moeten letten op de consequenties hiervan voor de manier waarop de aanleg van TEN-infrastructuur momenteel door de EU wordt ondersteund.

9.4. Het CvDR blijft bij zijn standpunten over de herziening van de richtsnoeren voor het transeuropese vervoersnet en zou vooral graag zien dat het EU-beleid op dit gebied aan duidelijkheid wint.

9.5. Het TEN-T beleid dient verenigbaar te zijn met het streven naar duurzame mobiliteit; daarom moeten de milieuvriendelijkste vervoerswijzen prioriteit krijgen (met name waterwegen) en dient een multimodale geïntegreerde aanpak te worden gehanteerd.

9.6. Wat het evenwicht tussen concurrentievermogen en toegankelijkheid betreft, moeten bij de uitvoering van het TEN-T-beleid de doelstellingen van het EG-verdrag beter in het oog worden gehouden. In haar jaarverslagen zou de Commissie een en ander specifiek moeten evalueren.

9.7. De verschillende TEN-T-onderdelen dienen aan een strikte evaluatie te worden onderworpen en aan de hand van een adequaat tijdschema te worden gepland.

Brussel, 4 april 2001.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Jos CHABERT

Advies van het Comité van de Regio's over het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het optreden van de lidstaten ten aanzien van openbare-diensteisen en de gunning van openbare-dienstcontracten op het gebied van het personenvervoer per spoor, over de weg en over de binnenwateren”

(2001/C 253/03)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het optreden van de lidstaten ten aanzien van openbare-diensteisen en de gunning van openbare-dienstcontracten op het gebied van het personenvervoer per spoor, over de weg en over de binnenwateren” [COM(2000) 7 def. — 2000/0212 (COD)];

gezien het besluit van de Raad d.d. 20 oktober 2000 om het Comité overeenkomstig de artt. 265, eerste alinea, en 71 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap over dit onderwerp te raadplegen;

gezien het besluit van zijn bureau d.d. 2 juni 1999 om commissie 3 „Trans-Europese netwerken, vervoer, informatiemaatschappij” met de voorbereiding van het advies te belasten;

gezien het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende steunverlening voor de coördinatie van het vervoer per spoor, over de weg en over de binnenwateren” [COM(2000) 5 def. — 2000/0023 (COD)];

gezien zijn advies over de „Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Comité van de regio's en het Economisch en Sociaal Comité — Ontwikkeling van het „Citizens' network” — Het belang van goed lokaal en regionaal personenvervoer en de bijdrage van de Europese Commissie aan de totstandkoming daarvan” (COM(98) 431 def. — CDR 436/98 fin) ⁽¹⁾;

gezien het door commissie 3 op 7 februari 2001 goedgekeurde ontwerpadvies (CDR 292/2000 rev. 2); rapporteur: de heer Suykerbuyk (B, EVP),

heeft tijdens zijn 38e zitting van 4 en 5 april 2001 (vergadering van 4 april) het volgende advies uitgebracht.

Het Comité van de Regio's

1.1. stelt vast dat de voorgestelde verordening tot doel heeft de communautaire wetgeving te moderniseren om, als gevolg van de liberalisering, te komen tot een procedure waarbij de exploitanten worden aangewezen op basis van „gecontroleerde concurrentie”, zodat het openbaar vervoer ook zal behoren tot de op andere gebieden reeds verwezenlijkte vrijheid van dienstverlening;

1.2. vindt dat de maatschappij en de wetgeving door middel van het vervoersbeleid op de mobiliteitsbehoefte moeten worden afgestemd. Van groot belang in dit verband is dat het openbaar vervoer betrouwbaar is en verder wordt uitgebouwd;

1.3. acht het doel dat in de verordening wordt nagestreefd, positief. Het zou voor de toekomst een goede zaak zijn dat de

concurrentie tussen een groot aantal exploitanten leidt tot een hoogwaardig aanbod en billijke prijzen en dat monopolievorming wordt tegengegaan. Dan kunnen ook de openbare middelen verstandiger worden besteed. Het gevaar is wel dat de marktstructuur in de vervoerssector uitsluitend prijsconcurrentie in de hand werkt. Dat kan de kwaliteit aantasten, tot loon- en sociale dumping leiden en in het slechtste geval zelfs het ontstaan van nieuwe monopolies tot gevolg hebben. Er is dan ook nieuwe wetgeving nodig om eerlijke concurrentie te garanderen, kleine en middelgrote bedrijven in de sector te stimuleren en kwaliteits-, milieu- en sociale normen op peil te houden;

1.4. acht een goede organisatie van het openbaar personenvervoer een belangrijke hefboom bij het beleid dat regionale en lokale besturen in verband met de mobiliteit willen voeren. Het openbaar personenvervoer is een zaak van algemeen belang en moet als zodanig worden beschouwd als een vorm van universele dienstverlening. Het verrichten van openbaar vervoerdiensten is vooral een taak van de gemeentelijke overheid en mag dus niet volledig aan de vrije markt worden overgelaten;

⁽¹⁾ PB C 198 van 14.7.1999, blz. 8.

1.4.1. constateert dat op lokaal niveau een efficiënt openbaar vervoer de kwaliteit van het leven vergroot. Daarom moet elke regio hier wat haar eigen grondgebied betreft zelf invloed op kunnen uitoefenen; constateert dat de voorgestelde verordening terecht van toepassing is op het hele openbaar vervoer, dus ook op het personenvervoer per spoor over lange afstand;

1.4.2. constateert dat vooral in de steden maar in het algemeen in alle gemeenten een goed uitgebouwd personenvervoer bijdraagt tot meer leefbaarheid en vooral tot minder files;

1.4.3. vindt dat semi-openbare vormen van vervoer (collectieve taxi, opbelbus enz.) op het platteland of als de capaciteit beperkt is een uitstekend middel kunnen zijn om een minimale mobiliteit te garanderen;

1.4.4. constateert dat het openbaar personenvervoer zowel op regionaal als lokaal niveau kan zorgen voor een betere mobiliteit, maar wijst erop dat minder bevolkte regio's bijzondere aandacht verdienen, zodat plattelandsbewoners dezelfde mobiliteit wordt geboden als anderen;

1.4.5. constateert dat dit soort mobiliteit minder vervuילend is voor het milieu;

2. verzoekt de Commissie het begrip „subsidiariteitsbeginsel” correct in aanmerking te nemen in de voorgestelde verordening. Terecht worden in het voorstel de met het openbaar vervoer te bereiken doelstellingen niet vastgelegd en wordt evenmin nauwkeuriger aangegeven welke institutionele structuren de lidstaten dienen te creëren. Aanbestedingen zijn het geschikte instrument om kostenvoordelen te behalen zonder dat het algemeen belang wordt geschaad. Het Comité van de Regio's wijst erop dat in een voor concurrentie opengestelde markt alleen sprake kan zijn van gelijke kansen als de mededingingsvoorwaarden voor alle marktdeelnemers gelijk zijn. In uitzonderingsgevallen, om samenwerkingsverbanden tussen vervoersbedrijven niet in gevaar te brengen, moeten de bevoegde instanties in ieder geval e mogelijkheid hebben zich niet te houden aan de aanbestedingsplicht voor geïntegreerd vervoer. De uitzonderingsmogelijkheid in art. 7, leden 1, 2 en 4 moet worden afgestemd op de integratie, niet op de exploitatie;

2.1. zou graag zien dat de Commissie oog heeft voor de verschillende bestuurslagen in de lidstaten en dat in de titel en de tekst van voorgestelde verordening gewag wordt gemaakt van de rol van de lokale en regionale overheden;

2.2. wijst de Commissie erop dat zowel de regionale als lokale besturen binnen hun lidstaat op vervoersgebied een belangrijke opdracht hebben. Praktische en andere aspecten van het openbaar vervoer moeten passen binnen de algemeen gestelde doeleinden van de ruimtelijke ordening. Dit geldt voor de tracés, zowel bestaande als nieuwe, voor knooppunten, stopplaatsen, perrons en opstapplaatsen voor tram/bus,

stationsgebouwen, enz. De in de verordening voorziene procedure moet zo worden uitgewerkt dat de inspraak van de regionale en lokale besturen gewaarborgd wordt;

3. vindt dat compensatiebetalingen van de lidstaten voor de spreiding van de openbare dienstverlening over de verschillende regio's en voor investeringskosten aan objectieve en transparante criteria moeten voldoen;

4. dringt er bij de Commissie op aan de looptijd van de openbare-dienstcontracten te verlengen, op voorwaarde dat de exploitanten ook in veiligheid investeren;

5. is verheugd dat in de voorgestelde verordening uitdrukkelijk voor een kwalitatief goede dienstverlening wordt gepleit. Die aandacht voor een kwaliteitsdienstverlening is toe te juichen. Kwaliteit moet centraal staan als men een mobiliteitsminimum voor iedere burger als uitgangspunt aanvaardt. Zo'n mobiliteitsminimum houdt ook in dat de burger wat de frequentie van het openbaar vervoer betreft vertrouwen kan op een minimumaanbod. Om de lokale/regionale omstandigheden in aanmerking te kunnen nemen, moeten de in art. 4 genoemde gunningscriteria, zoals ook het geval is in de algemene richtlijnen inzake overheids-opdrachten, indicatief zijn en dus niet bindend;

5.1. stelt vast dat de dienstverlening rekening dient te houden met drie grote categorieën reizigers: zij die zich verplaatsen in het kader van het woon-werkverkeer, toeristen en recreanten en de grote groep gebruikers die door een handicap, om financiële redenen of vanwege hun jonge leeftijd of hun ouderdom op het openbaar vervoer zijn aangewezen;

5.2. is van oordeel dat de vervoersdiensten geplaatst moeten worden in de context van rechten en plichten: de door de reiziger te betalen prijs, uitgedrukt in een duidelijk tarief, tegenover de verplichting van de exploitant, een resultaatsverbinenis;

5.3. meent dat met de behoeften van bepaalde categorieën reizigers, zoals ouderen en gehandicapten, extra rekening moet worden gehouden;

6. is zonder meer verheugd dat de rechten van werknemers in de verordening in acht worden genomen, omdat het sluiten van een openbaar-vervoerscontract ertoe kan leiden dat een ander vervoersbedrijf in de arm wordt genomen. Wel moet rekening worden gehouden met het verschil tussen handhaving van de bestaande arbeidsvoorwaarden en het sluiten van een contract. De verordening moet waarborgen dat werknemers hun baan behouden en alleen de arbeidsvoorwaarden, zowel het kwaliteitsniveau als de sociale rechten, zonodig worden aangepast. Voor de hantering van arbeidsrechtelijke en sociale criteria bij aanbestedingen moet een rechtsgronslag worden gecreeerd;

7. zou graag zien dat de volgende eisen in artikel 4 worden opgenomen:

- alle reizigers moeten gemakkelijk en kosteloos over duidelijke informatie inzake dienstregelingen, aansluitingen, enz. beschikken; de vervoersbedrijven moeten hun dienstverlening verbeteren;
- reizigers moeten zich in een veilige omgeving voelen in de vervoermiddelen zelf, maar ook op perrons, bij bushaltes e.d. (d.m.v. verlichting, bewaking, enz.);
- bij herhaalde vertragingen van treinen hebben reizigers recht op schadevergoeding;
- reizigers hebben recht op een redelijk zitcomfort, voldoende ruimte voor hun bagage en afhankelijk van de afstand redelijke sanitaire voorzieningen;

8. is van mening dat in art. 1 duidelijk moet worden gesteld dat het verordeningvoorstel geldt voor het hele openbare stads- en streekvervoer (weg en spoor);

9. verzoekt de Commissie om art. 3d) als volgt te herformuleren:

„geïntegreerde diensten”: bus, spoor- en kabelbaandiensten die verricht worden in een geïntegreerd systeem met één dienstregeling, één tarief en één vervoerbewijs;

10. verzoekt de Commissie, art. 4, lid 1, als volgt aan te vullen:

„Door de toepassing van deze verordening zorgen de bevoegde instanties voor hoogwaardige en ruim beschikbare geschikte openbaar-personenvervoerdiensten door — openbare-dienstcontracten te sluiten overeenkomstig Hoofdstuk III, en minimumcriteria voor de exploitatie van openbaar personenvervoer vast te stellen overeenkomstig Hoofdstuk IV, waarin normen voor een hoogstaand openbaar personenvervoer zijn vastgelegd”;

11. verzoekt de Commissie om art. 6c) als volgt te wijzigen:

„De contracten dienen van beperkte duur te zijn en deze duur is afhankelijk van de gemiddelde afschrijvingstermijn van de gebruikte bedrijfsmiddelen”;

12. en zou graag willen dat het volgende in artikel 10 a) wordt opgenomen:

„als minimumcriterium kan ook worden aangehouden dat het gebruik van regionale „multitickets” ter stimulering van het openbaar vervoer, wordt bevorderd”;

13. verzoekt de Commissie de in art. 10 b omschreven regel m.b.t. het door de exploitant te innen bedrag aan compensatie zodanig te wijzigen dat het door particuliere exploitanten aangeboden vervoer niet onmogelijk wordt;

13.a) verzoekt de Commissie in art. 12 in de mogelijkheid te voorzien dat de bevoegde overheidsinstanties een exploitant tot dienstverlening verplichten, slechts in noodgevallen, als er geen exploitant is en mits het gaat om een tijdelijke maatregel, om de continuïteit van de openbare dienst te verzekeren;

13.b) verzoekt de Commissie de kosten en baten van de transparantievoorschriften in art. 7, lid 3 en met name in art. 13 tegen elkaar af te wegen en deze tot een voor de bevoegde autoriteiten haalbaar niveau terug te brengen;

14. verzoekt de Commissie om de in art. 17, lid 1, genoemde termijn inzake overgangsmaatregelen tot acht jaar te verlengen;

15. is van mening dat uitvoeringsbepalingen en voorwaarden moeten worden vastgelegd ten behoeve van adequate vervoersdiensten — zowel kwantitatief als kwalitatief, en gebruik makend van verschillende typen vervoer — zodat ook in afgelegen gebieden de bevolking en de bedrijvigheid op peil worden gehouden;

16. hoopt dat de lokale en regionale overheden een beleid gaan voeren dat uitmondt in een geïntegreerde aanpak in het openbaar vervoer, hetgeen met name tot uiting zou moeten komen in de prijzen en de programmering van de dienstregelingen; stadsgebieden hebben bijzondere behoefte aan een geïntegreerd systeem met één dienstregeling, één tarief en één vervoerbewijs. Ook voor plattelandsgebieden is een geïntegreerde aanpak noodzakelijk;

17. stelt vast dat ook krachtens deze voorgestelde verordening weer over tal van zaken aan de Commissie verslag moet worden uitgebracht. Dat veroorzaakt veel bureaucratische rompslomp voor de nationale overheden en voor de met de evaluatie belaste EU-diensten. Het zou voldoende zijn als de lidstaten het markttoezicht op zich nemen. De onderwerpen waarover zij verslag dienen uit te brengen aan de Commissie zouden tot een minimum beperkt moeten worden;

18. verzoekt de Commissie de berekeningsmethode in bijlage I te vervangen door een praktischer en begrijpelijker methode.

Brussel, 4 april 2001.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Jos CHABERT

Advies van het Comité van de Regio's over Het eindrapport van de Europese Commissie over de „stadsaudit”, uitgebracht op 4 april 2001

(2001/C 253/04)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien het eindrapport van de Europese Commissie over de stadsaudit;

gezien de mededeling van de Europese Commissie „De problematiek van de steden: een leidraad voor een discussie in Europa” (COM(97) 197 def.);

gezien de mededeling van de Europese Commissie „Actiekader voor duurzame stedelijke ontwikkeling in de Europese Unie” en het in 1998 in Wenen gehouden Europese stadsforum waar een actie ter verbetering van de vergelijkende informatie over de situatie in de steden werd goedgekeurd;

gezien het besluit van het bureau d.d. 11 april 2000 om, overeenkomstig art. 265, alinea 5 van het EG-Verdrag, een advies over het eindrapport van de Europese Commissie over de „stadsaudit” op te stellen en om commissie 4 „Ruimtelijke ordening, stadsbeleid, energie en milieu” met de opstelling van dit advies te belasten;

gezien het ontwerpadvies (CDR 190/2000 rev. 2) dat op 9 februari 2001 door commissie 4 is goedgekeurd [rapporteur: de heer Whitmore (VK, ELDR)];

overwegende:

dat met de publicatie van de resultaten van de stadsaudit de lidstaten over vergelijkbare gegevens over 58 steden in de Unie kunnen beschikken;

dat met de publicatie van het tweede rapport over de economische en sociale concurrentiekracht en samenhang in Europa de discussie tussen de lidstaten over de rol van het stedelijk beleid in de ruimtelijke ordening van de Gemeenschap zal worden gestimuleerd,

heeft tijdens zijn op 4 en 5 april 2001 gehouden 38e zitting (vergadering van 4 april) met algemene stemmen het volgende advies uitgebracht.

1. Opmerkingen van het Comité van de Regio's over de stadsaudit van de Europese Commissie

1.1. De Europese Commissie heeft de in de proeffase van de stadsaudit geboekte resultaten gepubliceerd; deze gegevens zijn een waardevolle aanvulling op het reeds bestaande, groeiende gegevensbestand over de levenskwaliteit in Europese stedelijke gebieden.

1.2. Positief aan de stadsaudit is dat een breed spectrum aan thema's bestreken wordt. Waar andere statistieken over de situatie in de steden soms beperkt zijn tot een klein aantal sectoren, worden hier een hele reeks economische, sociale, culturele en milieugegevens gepresenteerd.

1.3. Het Comité van de Regio's stelt met tevredenheid vast dat het officiële communautaire bureau voor de statistiek, EUROSTAT, een aantal gegevens van de stadsaudit mee zal verfijnen en valideren. Verder is het ook positief dat het Eurocities-netwerk betrokken zal worden bij het ontwikkelen van de indicatoren, zodat de methodologie aan de basis uitgetest kan worden.

1.4. Niettegenstaande de Commissie volgens het Comité terecht heeft gekozen voor een kwalitatieve — in tegenstelling

tot een louter kwantitatieve — aanpak van de stadsaudit, rijzen er vragen over de fundamentele vergelijkbaarheid van de gegevens; „levenskwaliteit” in de belangrijkste Europese steden wordt namelijk in belangrijke mate bepaald door omgevingsgebonden factoren, zoals lokale, regionale of nationale geplogenheden, ideeën en culturele tradities.

1.5. Gezien de talrijke leemtes in cruciale gegevensblokken, is het nog maar de vraag of de informatie volledig is, of de gegevens correct kunnen worden geïnterpreteerd en welke conclusies hieraan t.a.v. de beleidsvorming kunnen worden verbonden.

1.6. Het Comité van de Regio's zou ernstige bezwaren hebben indien de stadsaudit bij het beslissen over toekomstige beleidsprioriteiten en de allocatie van middelen in aanmerking zou worden genomen. Dit kan enkel indien de methode grondig wordt bijgeschaafd, de volledigheid van de gegevens kan worden gegarandeerd en de informatie naar behoren kan worden geïnterpreteerd.

1.7. De stadsaudit is evenwel maar één bijdrage tot de brede discussie over de stedelijke problematiek; het Europese Ruimtelijke Ontwikkelingsperspectief, het tweede rapport over economische en sociale samenhang en het voor mei 2001

geplande Cohesieforum zullen ook hun stempel op de discussie drukken.

2. Aanbevelingen van het Comité van de Regio's

2.1. Mede aan de hand van de stadsaudit wordt de veranderende functie van de Europese steden in kaart gebracht. Het zou voor de beleidsmakers verhelderend zijn als de belangrijkste resultaten van de stadsaudit in een reeks interpretatieve verslagen zouden worden geanalyseerd.

2.2. Aangezien uitgebreide coördinatie voor een horizontaal thema als stadsbeleid een absolute vereiste is, dient de Europese Commissie erop toe te zien dat in alle directoraten-generaal een geïntegreerde aanpak t.a.v. deze thematiek wordt ontwikkeld.

2.3. Het Comité van de Regio's stelt met tevredenheid vast dat EUROSTAT bij de validering van de gegevens zal worden betrokken en daarenboven van plan is een aantal solide indicatoren van de stadsaudit in zijn officiële EG-statistieken op te nemen.

2.4. Beleidsmakers moeten zich ervoor hoeden de stadsaudit als belangrijkste instrument voor het uitwerken en evalueren van het toekomstige stedelijke beleid te gebruiken.

2.5. Het Eurocities-netwerk zal bij het testen van de methode en het uitwerken van de indicatoren worden betrokken. Daar mag het volgens het Comité van de Regio's echter niet bij blijven: ook met de stem van lokale en regionale overheden dient bij de follow-up van de audit ten volle rekening te worden gehouden. Op die manier wordt een „bottom-up”-aanpak gegarandeerd bij de vaststelling van de hoofdlijnen, en wordt vermeden dat het beleid van bovenaf wordt opgelegd.

2.6. Ook de toetredingslanden moeten te gepasten tijde aan een gelijkaardige audit — met weliswaar minder, maar solidere en beter verifieerbare indicatoren — worden onderworpen. In de huidige fase is de audit beperkt tot de 15 lidstaten.

2.7. De lidstaten dienen hun eigen, in lokaal, regionaal en nationaal verband ontwikkelde indicatoren onder de loep te nemen. Als op basis van daarmee verzamelde gegevens een samenhangend beeld in elke lidstaat ontstaat, zal het gemakkelijker zijn de situatie op de verschillende niveaus in de lidstaten met elkaar te vergelijken.

2.8. Hoewel cijfers en gegevens belangrijk zijn, moeten ook aanvullende bronnen, zoals perceptie-onderzoek, worden geraadpleegd om het begrip „levenskwiteit” — uiteindelijk toch vaak een kwestie van invalshoek — duidelijk in kaart te brengen.

2.9. Wanneer wordt nagegaan hoe het met de deelname aan het maatschappelijk leven is gesteld, moet ook de nodige aandacht uitgaan naar belangrijke concepten als „burgerschap”.

2.10. Veel statistieken die op het eerste gezicht objectief en vergelijkbaar lijken, zijn in feite uitermate contextgevoelig. Net als de methodes voor de berekening van de werkloosheid, zijn ze intrinsiek verweven met het nationale beleid en kunnen ze van land tot land enorm variëren.

2.11. Daarom zouden de naar Europa extrapoleerbare ijkpunten (zoals de definitie van „werkloosheid” van de Internationale Arbeidsorganisatie, en de „International Crime and Victimization Survey”) als externe, objectieve toetsstenen in de stadsaudit moeten worden geïntegreerd.

2.12. Het Comité van de Regio's is het eens met het analytisch kader — indeling van de steden als „klein, middelgroot en groot”, „noordelijk en zuidelijk”, „centraal en perifeer” en „hoofdstedelijk en niet-hoofdstedelijk”. Het nut van een dergelijke indeling komt echter in het gedrang doordat niet wordt geanalyseerd door welke specifieke factor (of combinatie van factoren) bepaalde indicatoren voor de levenskwiteit in één of meerdere categorieën worden beïnvloed. Tegen deze achtergrond dient de Europese Commissie het nodige te doen om ervoor te zorgen dat in een volgende fase ook de impact van deze factoren op de levenskwiteit kan worden geëvalueerd.

2.13. Steden die zich in de toekomst bij het stadsaudit-initiatief willen aansluiten, moeten ertoe worden verplicht over alle sectoren waarover gegevens beschikbaar zijn, informatie te verstrekken. Ze mogen geen informatie die ze als gevoelig beschouwen achterhouden, daar hierdoor de kwaliteit van het hele product in het gedrang komt.

2.14. In plaats van zich in te spannen om het aantal deelnemers te vergroten, zou de Europese Commissie alles in het werk moeten stellen om de gegevens over de huidige 58 deelnemende steden te vervolledigen. De complexiteit van de audit — 21 parameters inzake levenskwiteit moesten op drie momenten en op drie niveaus in 58 steden worden bekeken — zal er ongetwijfeld debet aan zijn dat maar één stad erin geslaagd is over de drie referentie jaren en over alle parameters volledige informatie te verstrekken. Deze leemtes in de informatie moeten worden opgevuld.

2.15. Hoewel Londen en Parijs strikt genomen buiten de parameters voor de stadsaudit vallen, moeten deze steden worden uitgenodigd zich zo snel mogelijk bij dit initiatief aan te sluiten. Niettegenstaande ze aanmerkelijk groter zijn dan de huidige 58 deelnemers, pleit er veel voor dat de levenskwiteit in deze twee steden aan de hand van hun eigen criteria wordt onderzocht. In haar in 1997 uitgebrachte „London Study” — die aan bijwerking toe is — legt de Europese Commissie de vinger op een aantal nieuwe fenomenen, zoals de toenemende segmentatie van het stedelijk weefsel; deze studie kan een verhelderend licht werpen op bepaalde resultaten van de audit.

2.16. De Europese Commissie zou zich meer moeten laten inspireren door de in 1999 door het Comité van de Regio's uitgebrachte studie „Beoordeling van de kwaliteit van het bestaan in Europese regio's en steden — theoretische beeldvorming, klassieke en innovatieve indicatoren”; hierin werden bepaalde nieuwe ontwikkelingen beschreven die louter op basis van indicatoren niet volledig in beeld kunnen worden gebracht.

2.17. Over een „Europees stedelijke model” is al heel veel gezegd. Hiermee wordt een geografisch relatief kleinschalige stad met maximaal 10 miljoen inwoners bedoeld (in Zuid-Amerika zijn er steden met, naar schatting, meer dan 25 miljoen inwoners). Het zou interessant zijn, duurzaamheid en levenskwaliteit van beide, zo verschillende modellen met elkaar te vergelijken. Volgens het Comité dient de Europese Commissie zich in de toekomst over een dergelijke vergelijking te buigen.

2.18. Te zijner tijd moeten ook kleine en middelgrote steden, waar uiteindelijk het grootste deel van de Europese stedelijke bevolking leeft, in de Europese stadsaudit worden meegenomen.

2.19. Het zou nuttig zijn een vergelijkende analyse te maken van de belangrijkste resultaten van de stadsaudit en de relevante delen van het tweede rapport over economische en sociale samenhang.

2.20. Het voor mei 2001 geplande Cohesieforum is een ideale gelegenheid om diepgaand in te gaan op de vraag hoe het stedelijk beleid, de dienovereenkomstige horizontale en sectorale beleidslijnen, en het juiste beleid inzake ruimtelijke ordening kunnen bijdragen tot een evenwichtige ruimtelijke ordening in Europees verband.

3. Conclusie

3.1. De stadsaudit bevat nuttige informatie voor beleidsmakers en partners die zich op nationaal niveau met stadsontwikkeling bezighouden; hiervoor verdient de Europese Commissie een compliment. De audit bevat op zijn minst een uitgebreid corpus verifieerbare gegevens over 58 grote Europese steden. De Europese steden kunnen de audit aangrijpen om onderlinge

banden te smeden of netwerken op te zetten ten einde bepaalde bevindingen van gemeenschappelijk belang verder uit te werken.

3.2. Het zou nuttig zijn de stadsaudit in te bedden in een waarnemingspost of denktank in het kader van het Europees Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief (EROP) of in de communautaire initiatieven Interreg en Urban. Deze instrumenten beschikken over een specifieke begroting voor uitwisseling van informatie en goede praktijken. Daar deze — weliswaar verschillende -initiatieven met elkaar in verband staan, dient de Commissie te proberen deze op elkaar af te stemmen.

3.3. Deze geïntegreerde aanpak verdient dat met name de Europese Commissie hierop inspeelt. De met stadsaangelegenheden belaste directoraten-generaal moeten, om versnippering van het beleid te vermijden, beter gaan samenwerken.

3.4. Op voorwaarde dat ook plaatselijk vergaarde informatie, zoals perceptie-onderzoek, en objectieve pan-Europese normen, zoals de werkgelegenheidsstatistieken van de Internationale Arbeidsorganisatie worden meegenomen, kan de audit in belangrijke mate bijdragen tot een groter inzicht in de stedelijke problematiek.

3.5. Zelfs indien indicatoren correct worden geïnterpreteerd, kunnen zij de plaats van evaluatie en beleidsontwikkeling nooit innemen. De stadsaudit mag niet de enige basis zijn waarop het toekomstig stedelijk beleidsontwikkeling wordt gestoeld. In geen geval mag de audit worden gebruikt als parameter voor de toekomstige toewijzing van EU-steun. Desalniettemin is het instrument zeker van belang om het stadsbeleid op Europees niveau richting te geven en om specifieke programma's ter verbetering van de leefomstandigheden op te zetten, overeenkomstig de resultaten van het in november 1998 onder auspiciën van de Commissie in Wenen gehouden Europese stadsforum.

3.6. Het nut van de audit voor de lidstaten zal pas ten volle tot zijn recht komen als alle betrokkenen de sleutelgegevens zo interpreteren dat de beleidsmakers ermee aan de slag kunnen. Dit houdt ook in dat, waar mogelijk, solide causale verbanden tussen fundamentele sociaal-economische, culturele en milieufactoren worden aangetoond, én dat verduidelijkt wordt in hoeverre deze de subjectieve inschatting van de levenskwaliteit beïnvloeden.

Brussel, 4 april 2001.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Jos CHABERT

Advies van het Comité van de Regio's over de „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement inzake „Steun van de Commissie voor de nucleaire veiligheid in de Nieuwe Onafhankelijke Staten en Midden- en Oost-Europa”

(2001/C 253/05)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement inzake „Steun van de Commissie voor de nucleaire veiligheid in de Nieuwe Onafhankelijke Staten en Midden- en Oost-Europa” (COM(2000) 493 def.);

gezien het Speciaal Verslag nr. 25/98 van de Europese Rekenkamer over de door de Europese Unie gevoerde acties op het gebied van de nucleaire veiligheid in de LMOE en de NOS (periode 1990-1997)⁽¹⁾, vergezeld van de antwoorden van de Commissie;

gezien de slotverklaring van de Europese conferentie over nucleaire veiligheid en lokale en regionale democratie, gehouden van 24 tot 26 juni 1997 in Göteborg, Zweden;

gezien het besluit van zijn bureau van 13 juni 2000 om in overeenstemming met artikel 265, vijfde alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap een advies op te stellen over de Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement inzake steun van de Commissie voor de nucleaire veiligheid in de Nieuwe Onafhankelijke Staten en Midden- en Oost-Europa en commissie 4 (Ruimtelijke ordening, stadsbeleid, energie, milieu) te belasten met het opstellen van dit advies;

gezien de resolutie van het Comité van de Regio's over nucleaire veiligheid en lokale/regionale democratie (CDR 423/97 fin)⁽²⁾;

gezien het advies van het Comité van de Regio's over het onderwerp „Op weg naar duurzame ontwikkeling (vijfde milieuactieprogramma)” (CDR 12/2000 fin)⁽³⁾;

gezien het advies van het Comité van de Regio's over het onderwerp „Bevordering van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen op de interne elektriciteitsmarkt” (CDR 191/2000 fin)⁽⁴⁾;

gezien het op 9 februari 2001 door commissie 4 goedgekeurde ontwerpadvies (CDR 7/2001 rev. — rapporteur: de heer Pumberger, A/EVP),

heeft tijdens zijn 38e zitting van 4 en 5 april 2001 (vergadering van 4 april) het volgende advies met algemene stemmen goedgekeurd.

Standpunten en overwegingen van het Comité van de Regio's ten aanzien van de mededeling

Het Comité van de Regio's

1. steunt in beginsel de activiteiten van de Commissie en de verlening van financiële hulp aan de LMOE en de NOS teneinde de veiligheid van hun nucleaire installaties in het kader van bestaande programma's te verbeteren, en erkent de serieuze inspanningen die de Commissie tot dusver op dit terrein heeft geleverd;

2. benadrukt zijn in zijn resolutie van 14 mei 1998 over nucleaire veiligheid en lokale en regionale democratie verwoorde overtuiging dat de bezorgdheid over de gevaren

van eventuele vrijkomende straling voor de volksgezondheid in de lidstaten van de EU, de kandidaat-lidstaten en de NOS gerechtvaardigd is en uiterst serieus dient te worden genomen, en dat onverwijld maatregelen geboden zijn;

3. beklemtoont dat milieu- en energievraagstukken — met uitzondering van vraagstukken op het gebied van nucleaire veiligheid, die onder nationale overheidsinstanties vallen — dikwijls ressorteren onder lokale en regionale overheden dat ze veel Europese burgers direct aangaan (bijvoorbeeld wat betreft gezondheid, werkgelegenheid en economie) en dat ze deze kunnen schaden;

4. zou graag zien dat de Commissie — op grond van de bij de afwikkeling van financiële steun in de LMOE en de NOS opgedane ervaringen — zich met name concentreert op financiering van projecten in laatstgenoemde staten die voor mens en milieu het gevaarlijkst zijn (bouw van sarcofaag voor Tsjernobyl-reactor) en aan deze projecten dan ook voorrang verleent;

⁽¹⁾ PB C 35 van 9.2.1999, blz. 1.

⁽²⁾ PB C 251 van 10.8.1998, blz. 34.

⁽³⁾ PB C 317 van 6.11.2000, blz. 1.

⁽⁴⁾ PB C 22 van 24.1.2001, blz. 27.

5. is van mening dat, juist vanwege de problematische context in de begunstigde landen en vanwege de omstandigheid dat de verkochte stroom nog steeds niet kostendekkend is, de Gemeenschap haar inspanningen in het kader van Phare en Tacis zou moeten richten op projecten die schadelijk zijn voor het milieu, en dat de Gemeenschap met behulp van de overige financieringsinstrumenten het uitvoeren van stilleggingsprogramma's, het verbeteren van de veiligheid, het verwijderen van nucleair afval en het ontwikkelen van een beleid voor alternatieve energieproductie in deze landen zou moeten intensiveren;

6. blijft ervan overtuigd dat er een dringende behoefte bestaat aan versterking van democratische procedures bij het ontwerpen, bouwen en exploiteren van nucleaire installaties, zodat alle betrokken geledingen van de maatschappij (op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau) bij de besluitvorming kunnen worden betrokken. Daarbij moet met name worden voldaan aan de eisen op het gebied van transparantie, burgerparticipatie en evaluatie van de ecologische en economische gevolgen van dergelijke installaties;

7. is ingenomen met de inspanningen ten behoeve van de voortdurende politieke dialoog die met de vertegenwoordigers van de betrokken landen wordt gevoerd, en verlangt dat de lokale en regionale overheden bij dit proces worden betrokken;

8. is van mening dat opleiding en overdracht van know-how aan de betrokken landen meer aandacht moeten krijgen, aangezien de tot dusver geleverde inspanningen slechts kunnen worden geïntensiveerd wanneer de bij de verbetering van het veiligheidsniveau van de nucleaire installaties betrokken personen er zelf van overtuigd zijn dat het project gerechtvaardigd is;

9. wijst er met nadruk op dat ook in de LMOE en de NOS het gebruik van alternatieve energiebronnen en -vormen in sterkere mate moet worden bevorderd, met name in het licht van de evaluatie van het Vijfde Milieuactieprogramma, de ontwerpverplichting tot bevordering van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen op de interne elektriciteitsmarkt en het Groenboek „Op weg naar een Europese strategie voor een continue energievoorziening”;

10. betreurt dat, ondanks de vele inspanningen die in de nucleaire energiesector zijn geleverd, de ontwikkeling van een beleid voor alternatieve energie ten behoeve van de LMOE en de NOS nog veel te weinig aandacht krijgt. Dit laatste komt onder meer tot uitdrukking in de opvallende wanverhouding tussen de middelen die in het kader van programma's als Phare, Tacis, Euratomleningen, Synergy, SURE en het meerjarig programma voor energie 1998-2002 worden toegewezen aan de nucleaire industrie enerzijds en de overige energiebronnen anderzijds;

11. zou dan ook graag zien dat met name in de LMOE een hoge prioriteit wordt verleend aan de communautaire strategie voor de zekerheid van de energievoorziening en de verwezenlijking van de communautaire doelstelling om het aandeel van hernieuwbare energie in de totale energievoorziening te verdubbelen en het aandeel hiervan in de elektriciteitsproductie te verhogen tot 22 %. Aldus zou een bijdrage worden geleverd aan de algemene communautaire doelstelling, nl. het aandeel van hernieuwbare energie te verhogen van de huidige 6 % tot 12 % in 2010. Verder moet een hoge prioriteit worden verleend aan de ontwikkeling en tenuitvoerlegging van een beleid voor alternatieve energie (RES) en energiebesparing.

Ook hiervoor moeten veel meer financiële middelen ter beschikking worden gesteld;

12. betreurt te moeten vaststellen dat, ondanks de inspanningen van de afgelopen tientallen jaren, nog steeds te weinig aandacht wordt geschonken aan nucleaire veiligheid, wat onder meer tot uiting komt in de toewijzing van financiële en personele middelen;

13. doet de Commissie, op grond van de omstandigheid dat de beschikbare begrotingsmiddelen voor projecten op het gebied van nucleaire veiligheid ontoereikend zijn in verhouding tot de behoefte en ook de begunstigde landen met begrotingstekorten te kampen hebben, de aanbeveling om allereerst haar prioriteiten inzake de besteding van de financiële middelen vast te stellen en vervolgens met steun van het Europees Parlement en de Raad de begroting drastisch te verhogen;

14. betreurt dat vooral bij de voorbereiding tot toetreding van de LMOE de praktische uitvoering en de resultaten van financiële steunmaatregelen ter verbetering van de veiligheid van nucleaire installaties achterblijven bij de speerpunten van het beleid van de Raad en de Commissie, ondanks talloze conclusies die de Raad de afgelopen jaren op het gebied van nucleaire veiligheid heeft getrokken;

15. betreurt te moeten vaststellen dat, ondanks de gevoeligheid van het onderwerp, in de mededeling van de Commissie te weinig aandacht is geschonken aan verbetering van de nucleaire veiligheid in de kandidaat-lidstaten;

16. doet derhalve een dringend beroep op de Commissie om in het kader van de lopende toetredingsonderhandelingen met de kandidaat-lidstaten intensiever te ijveren voor een zo hoog mogelijk veiligheidsniveau van nucleaire installaties in de kandidaat-lidstaten (en wel vóór de feitelijke toetreding). Immers, zolang er niet voor modernisering in aanmerking komende reactoren in bedrijf zijn, moeten de exploitanten een hoog niveau van operationele veiligheid waarborgen;

17. wijst erop dat de verwijdering van radioactief materiaal, de plaatsen voor voorlopige en definitieve opberging en de opwerkingscentrales niet alleen in de lidstaten van de Europese Unie, maar met het oog op hun veiligheid vooral ook in de LMOE en de NOS uiterst belangrijke vraagstukken blijven, en dat het Comité van de Regio's de ontwikkelingen ter zake op de voet zal volgen. Met het oog hierop moet worden aangedrongen op spoedige ratificatie door de verdragsluitende staten van de Gezamenlijke overeenkomst van 5 september 1997 inzake de veiligheid van het beheer van afgewerkte splijtstof en radioactieve afvalstoffen;

18. verlangt dat de Commissie, met inachtneming van de voorschriften voor gunning, mede in het kader van de samenwerking met derde landen zorgt voor de nodige transparantie bij aanbestedingen, gunningen, evaluaties van offertes etc;

19. erkent dat de plaatsing van opdrachten, aanbestedingen en procedures vanwege bijzondere omstandigheden en

eisen in de nucleaire sector moeten worden afgestemd op de realiteit in deze sector. Tegelijkertijd wijst het Comité van de Regio's er met nadruk op dat een scherpe (financiële) controle (ex-ante, tussentijds en ex-post) noodzakelijk is om een correcte besteding van de middelen te waarborgen;

20. roept de Commissie op om de begunstigde landen bij voortduring te wijzen op de in internationale overeenkomsten ten dele reeds vastgelegde verplichting tot het tijdig verschaffen van uitgebreide informatie en deze informatie desnoods te eisen, zodat tijdig het nodige actieplan kan worden voorbereid en in noodsituaties de passende maatregelen kunnen worden genomen.

Brussel, 4 april 2001.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Jos CHABERT

Advies van het Comité van de Regio's over het „Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een communautair mechanisme voor de coördinatie van interventies op het gebied van civiele bescherming in noodsituaties”

(2001/C 253/06)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien het Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een communautair mechanisme voor de coördinatie van interventies op het gebied van civiele bescherming in noodsituaties [COM(2000) 593 def. — 2000/0248 (CNS)];

gezien het besluit van de Raad van 24 oktober 2000 om het Comité van de Regio's krachtens art. 265 van het EG-Verdrag hierover te raadplegen;

gezien het door de voorzitter van het CvdR op 27 november 2000 genomen besluit om commissie 4 (Ruimtelijke ordening, stadsbeleid, energie, milieu) met het opstellen van het advies te belasten;

gezien het CvdR-advies over het „Voorstel voor een beschikking van de Raad betreffende een communautair actieprogramma voor civiele bescherming” (COM(98) 768 def. — CDR 104/99 fin)⁽¹⁾;

gezien het ontwerpadvies CDR 8/2001 rev. dat commissie 4 op 9 februari 2001 heeft goedgekeurd (rapporteur: de heer Koukoulópoulos (GR/PSE),

heeft tijdens zijn 38e zitting van 4 en 5 april 2001 (vergadering van 4 april) met algemene stemmen het volgende advies goedgekeurd.

STANDPUNT EN AANBEVELINGEN VAN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

Inleiding

1. Het CvdR neemt nota van het voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een communautair mechanisme voor de coördinatie van interventies op het

gebied van civiele bescherming in noodsituaties. Met dit mechanisme wordt beoogd te zorgen voor een betere bescherming van personen, van het milieu en van goederen in noodsituaties van natuurlijke, technologische en ecologische aard die zich binnen of buiten de Europese Unie voordoen, met inbegrip van accidentele vervuiling van de zee.

2. Het algemene doel van het mechanisme is ondersteuning te verlenen in noodsituaties en gecoördineerde bijstandsinventies te vergemakkelijken binnen en buiten de Gemeenschap, wanneer een lidstaat resp. kandidaat-lidstaat daarom verzoekt.

⁽¹⁾ PB C 293 van 13.10.1999, blz. 53.

Het mechanisme staat onder bepaalde voorwaarden open voor de kandidaat-landen in Midden- en Oost-Europa (LMOE) en de geassocieerde landen (Cyprus, Malta en Turkije).

Algemene achtergrond

3. De resolutie van 8 juli 1991 betreffende de verbetering van de onderlinge hulp tussen lidstaten bij natuurrampen en technische rampen⁽¹⁾ is de grondslag van het huidige communautaire systeem voor rampenbestrijding.

4. Voorts heeft de Commissie op basis van het subsidiariteitsbeginsel een aantal initiatieven op het gebied van de civiele bescherming genomen, die grotendeels ressorteren onder het vijfjarige communautaire actieprogramma (2000-2004) terzake⁽²⁾. Zo is er o.m. voorzien in een 24 uur per etmaal bereikbare operationele structuur voor civiele bescherming, die deel uitmaakt van het Directoraat-Generaal Milieu. Deze structuur staat voortdurend paraat voor het vergemakkelijken of coördineren van de bijstandsverlening door andere lidstaten aan de lidstaat die daarom verzoekt, alsmede voor het verzamelen van gevalideerde informatie en het doorgeven daarvan aan de lidstaten. Het huidige systeem heeft een zeer lichte structuur, wat de coördinatie van de acties ten goede komt.

5. De ervaring van de laatste jaren en de rampen die bepaalde gebieden van de Europese Unie zwaar hebben getroffen, leren dat het huidige communautaire mechanisme niet kan verzekeren dat de nodige middelen door de lidstaten worden ingezet en de vereiste interventies naar behoren worden gecoördineerd.

6. Er moet bijgevolg worden voorzien in een degelijk ondersteund communautair mechanisme voor interventies in noodsituaties van natuurlijke, technologische en ecologische aard, met inbegrip van accidentele vervuiling van de zee.

7. Het onderhavige voorstel van de Commissie houdt rekening met de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad van Santa Maria da Feira op 19 en 20 juni 2000, waarin de Commissie werd verzocht op korte termijn met voorstellen op het gebied van civiele bescherming te komen. Het voorstel is als aanvulling op het bestaande communautaire actieprogramma voor civiele bescherming (2000-2004) bedoeld en beoogt voorts de verbetering van de wederzijdse interventiecapaciteit van de lidstaten.

Vereiste specifieke acties

8. Naast politieke verbintenissen zijn de belangrijkste elementen die volgens het Commissievoorstel noodzakelijk zijn om de met een verbeterde regeling nagestreefde doeleinden te realiseren, de volgende:

9. Inventarisatie vooraf van de voor interventies beschikbare hulpmiddelen. Doel is, vooraf na te gaan welke interventieteams bij de diensten voor civiele bescherming van de lidstaten op zeer korte termijn (over het algemeen binnen 2 à 24 uur na het ontstaan van de noodsituatie) beschikbaar zijn en kunnen worden ingezet (de samenstelling van deze teams varieert naar gelang van het type noodsituatie en de specifieke eisen die daardoor worden gesteld).

10. Opleidingsprogramma ter verbetering van de inzetbaarheid. Doel is een opleidingsprogramma op te zetten om de samenwerking tussen de betrokken teams te verbeteren en een optimale onderlinge complementariteit te bevorderen. Dit programma omvat gezamenlijke opleidingscursussen en oefeningen, en geeft teamleden tevens de kans om voor korte periodes gedetacheerd te worden bij teams in andere lidstaten.

11. Evaluatie- en coördinatieteams. Doel is ter plaatse voor een betere efficiency en coördinatie te zorgen en te bepalen welke middelen het beste in de bewuste noodsituatie kunnen worden ingezet, alsook, waar nodig, te zorgen voor de contacten met de bevoegde instanties van het land dat bijstand vraagt.

12. Totstandbrenging van een gemeenschappelijk communicatiesysteem voor noodsituaties. Doel is een gemeenschappelijk operationeel systeem te ontwikkelen voor de communicatie in noodsituaties tussen de instanties voor civiele bescherming van de lidstaten en de bevoegde diensten van de Commissie.

13. Bovenvermelde interventieteams zouden het kernelement van de regeling vormen. Bij noodsituaties is er echter altijd een grote behoefte aan flexibiliteit en daarom moeten de lidstaten en derde landen een beroep kunnen doen op ander gespecialiseerd personeel, en ook om specifieke uitrusting kunnen verzoeken als dit voor de aanpak van de bewuste noodsituatie vereist is.

14. De met civiele bescherming belaste instanties in de lidstaten, evenals de niet-gouvernementele organisaties en andere op dit gebied actieve instanties (b.v. lokale en regionale instanties) kunnen deze hulpmiddelen verstrekken. De betrokken communautaire diensten moeten voor de nodige coördinatie zorgen, terwijl de middelen moeten worden gebruikt onder verantwoordelijkheid van de nationale, regionale en lokale instanties voor civiele bescherming, op basis van de bevoegdheden die hen bij wetten en reglementen in elke lidstaat zijn toegekend. In het Commissievoorstel wordt voorts vermeld dat een beroep moet worden gedaan op een betrouwbaar wetenschappelijk en technisch netwerk dat gevaren en risico's kan helpen inschatten. Voorts lijkt het opportuun nationale lijsten van goed uitgeruste vrijwilligersorganisaties aan te leggen.

⁽¹⁾ PB C 198 van 27.7.1991, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 327 van 21.12.1999, blz. 53.

Standpunt van het CvdR ten aanzien van de voorstellen

15. Daar ook ernstige noodsituaties zich eerst en vooral op lokaal en regionaal niveau doen gevoelen en hun gevolgen lange tijd waarneembaar blijven, vestigt het CvdR de aandacht op de noodzaak een institutioneel kader uit te werken voor een doeltreffende aanpak van noodsituaties van natuurlijke, technologische en ecologische aard die de Europese Unie en derde landen herhaaldelijk treffen. Daarbij moet het subsidariteitsbeginsel in acht worden genomen, maar moet ook rekening worden gehouden met de noodzaak de wederzijdse interventiecapaciteit van de lidstaten te verbeteren. Met dit beleidskader wordt beoogd:

16. lidstaten en lokale en regionale overheden ertoe aan te zetten gemeenschappelijk gebruik te maken van desbetreffende ervaring en knowhow;

17. programmeringsstrategieën te ontwikkelen (apparatuur voor het voorspellen van extreme weersomstandigheden, preventie van overstromingen, apparatuur voor het voorspellen van aardbevingen, enz.);

18. verbidingsnetwerken voor snelle communicatie tussen de lidstaten en de lokale en regionale overheden die met soortgelijke problemen geconfronteerd worden, tot stand te brengen;

19. gecoördineerde gemeenschappelijke initiatieven te ontplooien om de ernstige sociale gevolgen van rampen op te vangen, met name in geïsoleerde en afgelegen gebieden in de EU. Deze gebieden hebben immers te kampen met specifieke problemen, te wijten aan hun geografische ligging, bodemgesteldheid of sociale en economische situatie, waardoor de gevolgen alleen maar zwaarder wegen en specifieke hulp in noodsituaties noodzakelijk is;

20. de werkzaamheden te ondersteunen van wetenschappelijke teams die zich bezighouden met het verrichten van studies op het gebied van het voorspellen van extreme weersomstandigheden en het evalueren van milieurisico's;

21. meer belang te hechten aan het gebruik en de verdere ontwikkeling van nieuwe technologische toepassingen die de gevolgen van rampen kunnen beperken en met name het aantal slachtoffers kunnen helpen verminderen;

22. de onderlinge steunverlening tussen burgers van de Europese Unie in geval van technologische, natuur- en milieurampen beter te organiseren;

23. onderscheid te maken tussen civiele-beschermingsacties bij de beheersing van crisissituaties enerzijds en andere vormen van hulpacties bij rampen anderzijds. Deze laatste zijn immers zeer specifiek, zoals ook is aangegeven in de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad van Santa Maria da Feira op 19 en 20 juni 2000⁽¹⁾;

24. de gevolgen op middellange en lange termijn van rampen op lokaal en regionaal niveau aan te pakken (wederopbouw, het weer op gang brengen van activiteiten en de gewone gang van zaken, aanpak van de sociale en psychologische gevolgen voor de bevolking en met name gevoelige groepen, alsmede van de ontwikkelingsachterstand van getroffen gebieden, enz.);

25. ten slotte via specifieke regelingen bijzondere aandacht te schenken aan gebieden in Europa die door zware rampen zijn geteisterd, alsmede speciale maatregelen te nemen om grote groepen in de samenleving die door rampen rechtstreeks in hun levensomstandigheden en -kwaliteit zijn getroffen, te beschermen en hun problemen te verlichten.

Aanbevelingen van het CvdR m.b.t. de voorstellen

26. Er moet meer werk worden gemaakt van onderzoek naar en studie van de specifieke problemen van de gebieden in Europa waarvan op wetenschappelijke en statistische basis is aangetoond dat zij herhaaldelijk door grote rampen worden getroffen en verhoogd gevaar lopen opnieuw door dezelfde of andere rampen te worden geteisterd; met het oog daarop moet er een Europese lijst van risicogebieden komen op basis van de regionale plannen voor civiele bescherming.

27. In het voorstel moet een aantal basismaatregelen worden opgenomen en moeten de nodige middelen, die eventueel ook regionaal kunnen worden aangewend, ter beschikking worden gesteld om een gemeenschappelijk bewustzijn, een gemeenschappelijke methodologie en gemeenschappelijke praktijken te ontwikkelen die een en ander moeten vergemakkelijken voor de interventieteams waarvan de actie in het kader van de nieuwe regeling gericht is op bescherming, hulpverlening, aanpak van noodsituaties en evaluatie van de gevolgen.

28. Leidinggevend personeel en deskundigen, die de plaatselijke situatie goed kennen en ook weet hebben van de moeilijkheden waarop de toepassing van de nieuwe regeling in de praktijk kan stuiten, moeten, met gebruikmaking van de geschikte middelen, worden aangemoedigd aan de interventieteams deel te nemen.

29. Er moet onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds civiele-beschermingsacties in het kader van crisissituaties en anderzijds andere vormen van hulpinterventies bij rampen, die immers zeer specifiek zijn.

⁽¹⁾ SN 200/2000 ADD1, 19 en 20 juni 2000, blz. 19.

30. Iedere lidstaat moet, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, via de regionale en lokale overheden ervoor zorgen dat centra worden opgericht waar de nodige middelen en materieel worden verzameld om crisissituaties te kunnen beheren en hulpacties op gang te brengen. Voorts moet er worden voorzien in coördinatie van de interventieteams, zodat in ernstige situaties adequate en voldoende middelen worden ingezet.

31. De Europese Commissie heeft duidelijk te kennen gegeven dat zij het voorgestelde mechanisme met het bestaande actieprogramma wil samenvoegen. Het CvdR ondersteunt deze bundeling die moet zorgen voor een betere samenhang en grotere complementariteit van het bestaande actieprogramma en de acties die in het kader van de voorgestelde nieuwe regeling zullen worden ondernomen.

Brussel, 4 april 2001.

De voorzitter

van het Comité van de Regio's

Jos CHABERT

Ontwerpadvies van het Comité van de Regio's over de „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement — „Innovatie in een kenniseconomie”

(2001/C 253/07)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien de Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement — „Innovatie in een kenniseconomie” (COM(2000) 567 def.);

gezien het werkdocument van de diensten van de Commissie — „Tendensen in het Europese innovatiebeleid en het klimaat voor innovatie in de Unie” (SEC 2000, 1564);

gezien het besluit van de Commissie van 26 september 2000, om overeenkomstig artikel 265 van het EG-Verdrag het Comité van de Regio's hierover te raadplegen;

gezien het besluit van het bureau van het Comité van de Regio's van 13 juni 2000 en het besluit van de voorzitter van 15 november 2000 om commissie 6 „Werkgelegenheid, economisch beleid, interne markt, industrie, MKB” en commissie 5 „Sociaal beleid, volksgezondheid, consumentenbescherming, onderzoek, toerisme” te belasten met de voorbereiding van dit advies;

gezien zijn advies over het Groenboek over Innovatie (COM(95) 688 def.)⁽¹⁾;

gezien zijn advies over het Eerste actieplan voor innovatie in Europa (COM(96) 589 def.)⁽²⁾;

⁽¹⁾ PB C 182 van 24.6.1996, blz. 1.

⁽²⁾ PB C 244 van 11.8.1997, blz. 9.

gezien zijn aanvullend ontwerpadvies (CDR 419/2000 rev.) dat commissie 5 op 5 februari 2001 heeft goedgekeurd [rapporteur: mevrouw Piikivi (FIN/PSE)];

gezien het ontwerpadvies (CDR 468/2000 rev.) dat commissie 6 op 19 februari 2001 met algemene stemmen heeft goedgekeurd [rapporteur: de heer Keymer (GB, EVP)],

heeft tijdens zijn 38e zitting van 4 en 5 april 2001 (vergadering van 4 april) het volgende advies uitgebracht.

OPMERKINGEN EN AANBEVELINGEN

Algemene aspecten van het innovatiebeleid

1. Het Comité maakt gaarne gebruik van de gelegenheid opmerkingen te formuleren over deze belangrijke Mededeling. In zijn advies uit 1996 over het Groenboek van de Europese Commissie over innovatie, heeft het de belangrijke rol van lokale overheden in het innovatiebeleid benadrukt. In daaropvolgende adviezen over innovatie is het blijven hameren op de rol van lokale overheden.

2. Het Comité is van mening dat de onderhavige Mededeling over het algemeen goed beargumenteerde en degelijke voorstellen bevat die zijn bedoeld om de innovatieprestaties van de EU en de individuele lidstaten te verbeteren. In de Mededeling lijken de gangbare opvattingen onder bij innovatie betrokken personen en organisaties te worden bevestigd.

3. Toch denkt het Comité dat gezamenlijke inspanningen moeten worden geleverd om de samenhang tussen het innovatiebeleid en daaraan gerelateerd beleid te versterken. Het beleid ter bevordering van economische en sociale samenhang is van belang omdat dit helpt het kader waarbinnen nieuwe clusters van economische activiteiten kunnen ontstaan, vorm te geven. Zo zijn de structuurfondsen van de EU van cruciaal belang geweest voor de totstandbrenging van de infrastructuur in achtergebleven regio's en gebieden en om de traditionele industrie nieuw leven in te blazen en nieuwe hi-tech sectoren te ontwikkelen. Het beleid ter bevordering van vaardigheden is van belang omdat het menselijk intellect de bron van alle innovatie is.

4. Het Comité acht de voorgestelde vijf prioritaire doelstellingen adequaat en relevant, aangezien zij deel uitmaken van een samenhangend systeem van ondersteunende diensten t.b.v. innovatie, en een weerspiegeling vormen van belangrijke thema's waarmee de hele EU te maken heeft. Uiteraard kan het accent per lidstaat verschillen, afhankelijk van hun eigen systemen en omstandigheden. De „systematische” kijk op innovatie, die uitgaat van de voortdurende verbetering van processen, en die niet alleen uitbreiding van de individuele kennis van mensen maar ook ontwikkeling van de collectieve kennis vergt, wordt beschouwd als de beste methode om een innovatiebeleid en -strategie te ontwikkelen. De EU en de lidstaten hebben dan ook tot taak zich te focussen op het creëren van de juiste randvoorwaarden, zodat ondersteunende

diensten kunnen worden ontwikkeld; dit vergt uiteraard de totstandbrenging van een level playing field.

5. Het is van essentieel belang dat de regionale en lokale overheden zich concentreren op lokale specifieke acties zoals het wegnemen van obstakels die de effectieve werking van het lokale en regionale innovatiesysteem in de weg staan. Het Comité is dan ook van mening dat het beleid ter bevordering van innovatie steeds flexibel genoeg moet zijn opgezet om de lokale en regionale overheden de kans te geven hun eigen ondersteunende systemen volgens eigen inzicht in te richten.

6. Het Comité gelooft dat innovatie het sleutelproces is waarbij onderzoek met ondernemerschap wordt gecombineerd, en waardoor banen, goederen en diensten worden gecreëerd. Het beleid ter bevordering van innovatie moet m.a.w. een strategisch en niet-sectorgebonden karakter hebben, zodat nadruk moet worden gelegd op een geïntegreerde en samenhangende aanpak, op alle niveaus.

7. Het Comité is met name van mening dat meer nadruk moet worden gelegd op de strategische rol van lokale overheden bij de bevordering van innovatie. Lokale overheden zijn rechtstreeks verantwoordelijk voor tal van functies die bijdragen tot het systeem ter ondersteuning van innovatie. Hieronder vallen de economische ontwikkeling; onderwijs en opleiding; ontwikkeling van science parks, technologievalleien en bedrijventerreinen; ruimtelijke-ordeningsplannen om investeringen aan te trekken en de vorming van clusters te bevorderen, enz. Lokale bestuursstructuren kunnen per lidstaat verschillen, maar de lokale overheden hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om strategisch te handelen ten einde alle innovatie-gerelateerde diensten (inclusief die welke op lokaal niveau door de nationale overheid worden verleend) bijeen te brengen, zodat een samenhangend raamwerk wordt geboden waarbinnen bedrijven kunnen opereren en innoveren.

8. Bovendien zouden lokale overheden actief moeten worden gestimuleerd om hun beleid op dit terrein aan te passen aan het nationaal en het Europees beleid, ten einde de samenhang met een sterk, hecht en doorzichtig raamwerk ter bevordering van innovatie te garanderen.

9. Het Comité is van mening dat het MKB nog steeds wordt gehinderd door een overdaad aan bureaucratische rompslomp, die innovatie tegenhoudt. Bovendien worden te weinig middelen uitgetrokken voor de financiering van innovatie en informatiesystemen voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, waardoor het innovatievermogen afneemt.

10. Ten slotte is het Comité van oordeel dat de enorme impact die de lokale overheden zelf kunnen uitoefenen door het stimuleren van innovatie in de lokale economie, in de Mededeling onvoldoende uit de verf komt. Lokale overheden zijn leveranciers van goederen en diensten t.b.v. de gemeenschap die zij „bedienen”. Zij zijn directe en volwaardige dienstverleners; zij dienen de participatie van burgers te vergroten, door bijvoorbeeld een intelligent gebruik van informatie- en communicatietechnologie te bevorderen. Voor lokale overheden is tevens een belangrijke rol weggelegd bij de exploitatie van nieuwe technologieën, de stimulering van innovatie onder hun toeleveranciers, de toepassing van nieuwe systemen voor de verstrekking van diensten, en de toepassing van nieuwe managementvormen, in hun hoedanigheid van werkgever.

Doelstelling 1 — Samenhang van het innovatiebeleid

11. Het Comité juicht het voorstel voor totstandbrenging van een kader voor dialoog, coördinatie en samenwerking toe, waardoor het mogelijk wordt het innovatiebeleid en de innovatieprestaties van de lidstaten in kaart te brengen en onderling te vergelijken (benchmarking). Alle relevante actoren in de lidstaten en de EU zouden bij deze dialoog moeten worden betrokken.

12. Het Comité is van mening dat de Europese Commissie zelf méér kan doen om dit proces in goede banen te leiden, bijvoorbeeld door een website tot stand te brengen, door goede praktijkvoorbeelden te verspreiden over de opleiding van technologen tot ondernemers, en door richtsnoeren uit te vaardigen inzake de oprichting van doeltreffende starterscentra. Bovendien zou de Commissie de aanbestedingsprocedures van haar eigen initiatieven zoals het Kaderprogramma voor O&O, kunnen vereenvoudigen, zodat deze minder tijd en geld vergen van potentiële deelnemers.

13. De Europese Commissie dient activiteiten gericht op creëren van draagvlak samenwerking of afstemming tussen (lokale en regionale) overheden en/of instellingen aan te moedigen. Met name moet dit het geval zijn indien sprake is van internationale samenwerking of afstemming. Dit betreft niet alleen het vereenvoudigen en verminderen van regels/procedures, maar ook het verkorten van doorlooptijden. Ook zou het voldoende moeten zijn dat initiatiefnemer(s) aantonen dat zij de nodige inspanning hebben geleverd om internationale samenwerkingspartners te vinden.

14. Het Comité constateert dat het Vijfde Kaderprogramma O&TO (Besluit 182/1999/EG van 22 december 1998) ter bevordering van innovatie bij onderzoeksprojecten voorziet in plannen voor de technische uitvoering ervan (Technological Implementation Plans), en stelt voor om op efficiënte wijze en op grote schaal bekendheid te geven aan de opgedane goede ervaringen en actiemodellen voor het in praktijk brengen van deze plannen.

15. Op nationaal niveau moeten alle lidstaten oppassen voor een verkeerd gebruik van staatssteun en distorsie van de interne markt; wel zouden zij onder meer via de regionale en lokale overheden fiscale stimuleringsmaatregelen kunnen treffen om extra inspanningen aan te moedigen, ten einde O&O binnen bedrijven en met name ten behoeve van het MKB en nieuwe kennismanagementtechnieken te promoten. Deze maatregelen, die meegaan met de ontwikkeling van de markt, zouden aanzienlijk bijdragen tot het aanpassingsvermogen van Europese bedrijven in vergelijking met hun concurrenten op de wereldmarkt.

16. Het Comité juicht het Europese innovatiescorebord ten zeerste toe. Dit scorebord omvat een compacte set indicatoren, waarmee de verschillende facetten van de innovatieprestaties in de EU en de lidstaten worden weergegeven. De Commissie zou ervoor moeten zorgen dat dit relatief geringe aantal indicatoren beperkt blijft, zodat de inspanningen voortdurend worden gefocust op kernprioriteiten.

17. Het Comité geeft in overweging om het innovatiescorebord ook op regionaal niveau in te vullen en te publiceren, waardoor de regionale en lokale overheden, wetenschappelijke instellingen (universiteiten, hogescholen, researchinstituten) en ondernemingen in staat worden gesteld de resultaten van het regionale innovatiebeleid te evalueren en te volgen.

18. De belangrijkste uitdaging van het innovatiescorebord zal volgens het Comité zijn, de consistentie van gegevens in de hele Unie en in de tijd te verzekeren. Zowel de Commissie als de individuele lidstaten zouden moeten worden gestimuleerd om de kwaliteit en betrouwbaarheid van de in heel Europa gebruikte data te verbeteren. Het scorebord zou regelmatig moeten worden bijgewerkt en zou ook moeten worden gebruikt om vastgestelde patronen en tendensen op het gebied van innovatiebeheer te analyseren.

19. Het Comité is van mening dat waar geschikte indicatoren of alternatieve gegevensbronnen ontbreken, de nodige inspanningen moeten worden geleverd om deze lacunes op te vullen, zodat een accurater beeld van de innovatiegraad wordt verkregen.

20. De Commissie zou moeten overwegen het innovatiescorebord uit te breiden tot de kandidaat-lidstaten en andere Europese landen die geen lid zijn van de Unie. Dit zou een beter beeld geven van de interacties tussen de organisaties en de doeltreffendheid van de commerciële netwerken op dit vlak in Europa als geheel.

21. Het Comité steunt de inspanningen van DG Ondernemingen om de frequentie van de communautaire enquête inzake innovatie op te voeren tot eens in de twee jaar (dat is nu eens in de vier jaar).

22. De Commissie zou regelmatig de stand van innovatie in de lidstaten moeten evalueren.

23. Het Comité kijkt met belangstelling uit naar ideeën van de Commissie om de kennis van innovatiesystemen en van de manieren om deze te ondersteunen, te vergroten.

Doelstelling 2 — Een voor innovatie gunstig regelgevingskader

24. Het Comité steunt het tijdens de Europese Raad van Lissabon afgesproken streven, de administratieve en regelgevingsprocedures voor ondernemingen te vereenvoudigen. Sterker nog, het Comité zou graag willen dat meer positieve actie wordt ondernomen om de overbodige bureaucratie aan te pakken. De lidstaten zouden bijvoorbeeld meer kosten/batenanalyses moeten maken van bureaucratische procedures. De regelgeving zou een beperkte levensduur moeten hebben, en opnieuw moeten worden gemotiveerd wanneer deze voor een bepaalde periode wordt verlengd. Het Comité zou willen dat het innovatiescorebord indicatoren bevat m.b.t. de mate van bureaucratie en de inspanningen van de lidstaten om deze terug te dringen.

25. Het Comité benadrukt het belang van intellectuele eigendomsrechten in het geval van innovaties in een kennis-economie en wijst op de noodzaak van duidelijke regels ter afbakening van de eigendomsverhoudingen tussen wetenschappelijke instellingen en individuele onderzoekers, teneinde beter profijt te kunnen trekken van de onderzoeksresultaten.

26. Het Comité stelt voor dat de regels ter bepaling van de intellectuele eigendomsrechten van onderzoekers binnen de EU worden geharmoniseerd, wat onderzoekers zal aansporen om na te denken over het economisch nut van hun onderzoeksresultaten en wat ook de op toepassing van deze resultaten gerichte samenwerking tussen onderzoekers uit verschillende landen zal intensiveren.

27. Het Comité stelt voor om na te gaan of het mogelijk is om de intellectuele eigendomsrechten op de resultaten van onderzoeksprojecten die gerealiseerd zijn met overheidsgeld, te beschermen door ook het aanvragen van octrooien hieruit te bekostigen.

Doelstelling 3 — De oprichting en groei van innoverende ondernemingen aanmoedigen

28. Het Comité is van mening dat in de Mededeling terecht wordt gewezen op het belang van innoverende, technologiegerichte starters voor het scheppen van banen van hoge kwaliteit in de toekomst, maar tekent daarbij wel aan dat „innoverend” niet altijd synoniem is van „hi-tech”. Er zijn tal van „traditionele” sectoren — gaande van de staalproductie tot de levensmiddelenindustrie — die veel baat kunnen hebben bij de ontwikkeling van nieuwe producten en processen. Dit is met name van belang voor perifere gemeenten en regio's wier economieën nog worden gekenmerkt door traditionele industrieën, zoals schoeisel en textiel.

29. Het Comité stelt vast dat de technologische innovatie tegenwoordig alle sectoren betreft en dat de innovatietrend kan worden omschreven als continu, snel, allesomvattend en

overdraagbaar van bedrijf op bedrijf. De innovatie stimuleert de concurrentie enorm, en levert voordelen op voor de ondernemingen die de meeste financiële middelen en human resources kunnen investeren in de systemen voor planning en management. Deze laatste moeten worden opgevat als organisatiemethoden die bijdragen tot de strategische (en organisatorische) aanpassing van de onderneming, mits zij op de juiste manier worden gepland en gebruikt.

30. Het Comité is van mening dat de bevordering van innovatie in de dienstensector niet mag worden vergeten. Dit kan gaan van professionele en financiële diensten t.b.v. handel en industrie, tot bredere, op de consumenten gerichte activiteiten zoals de detailhandel en vrijetijdsbesteding.

31. Het Comité is van mening dat meer moeite moet worden gedaan om de wetenschappelijke kringen (universiteiten, hogescholen en onderzoekscentra) een grotere rol te laten spelen bij de oprichting van innoverende bedrijven door middel van daartoe geschikte instrumenten (spin off e.d.).

32. Overheidsbedrijven mogen niet verstoken blijven van de mogelijke voordelen van het innovatie-ondersteunende raamwerk. Voorbeelden hiervan zijn: nieuwe methoden van dienstverlening op het gebied van gezondheidszorg en vervoer, de ontwikkeling van nieuwe vormen van democratische en/of burgerparticipatie, en het aanbieden en uitbesteden van openbare voorzieningen zoals ruimtelijke ordening en architectuur. Met name in plattelands- en berggebieden is het van groot belang dat snel innoverende vormen van dienstverlening worden bevorderd ten behoeve van de daar gevestigde bevolking, gezinnen en ondernemingen, om hun aanwezigheid en bedrijvigheid in het gebied te behouden. Het voortzetten van de traditionele dienstverlening betekent dikwijls de opheffing ervan, zodat inwoners van grote en kwetsbare gebieden worden gedwongen naar elders te trekken. Het Comité is ervan overtuigd dat moet worden erkend dat het lokale bestuur op dit gebied zowel een rol als een verantwoordelijkheid heeft.

Doelstelling 4 — Verbetering van de sleutelinterfaces in het innovatiesysteem

33. Het Comité is een groot voorstander van de voorgestelde maatregelen ter versterking van de samenwerking tussen onderzoekers, ondernemingen en openbare instanties. Een grotere mate van samenwerking tussen alle betrokkenen zal het systeem ter ondersteuning van innovatie doeltreffender maken. Vanwege hun functie op het gebied van de economische ontwikkeling kunnen de lokale overheden fungeren als buitengewoon doeltreffende promotoren.

34. Het Comité wijst erop dat samenwerking tussen bedrijfsleven en wetenschap steeds belangrijker wordt; op regionaal en lokaal niveau bestaat vooral behoefte aan nieuwe vormen van samenwerking tussen de wereld van de wetenschap en het MKB. Deze dienen hun op wederkerigheidsovereenkomsten berustende relatie, waarbij de één afnemer en de ander producent is, te herdefiniëren en op grond daarvan nieuwe vormen van innovatiebeheer te ontwikkelen.

35. Het Comité stelt voor om bij universiteiten en hogescholen op zoek te gaan naar best practice-modellen op het gebied van steunmaatregelen en de daartoe benodigde know-how, waardoor onderzoekers gemakkelijker het commerciële belang van onderzoeksresultaten kunnen onderkennen en ook bescherming van intellectuele eigendom en verlening van licenties er gemakkelijker op worden; het raadt aan op ruime schaal bekendheid te geven aan deze goede praktijken.

36. Het Comité is ermee ingenomen dat in de Mededeling wordt gewezen op het belang van levenslang leren, maar is van mening dat de Commissie de rol van de lokale overheden

in dit verband onderschat. Bovendien zou meer aandacht moeten worden besteed aan levenslang leren in de arbeidsomgeving en kennisbeheer, aangezien dit de concurrentiepositie van bedrijven in alle sectoren verbetert en het innovatievermogen van personeel en apparatuur evenveel vergroot als het aanwerven van wetenschappelijk, technologisch of anderszins academisch geschoold personeel.

Doelstelling 5 — Een samenleving die openstaat voor innovatie

37. Het Comité is van mening dat de tot de lidstaten gerichte slotaanbeveling onder doelstelling 5 — De openbare vraag naar innovatie stimuleren door middel van een dynamisch aankoopbeleid bij de overheid — veel belangrijker is dan de Commissie lijkt te willen suggereren. Het „Small Business Investment Research programme” van de VS, waarbij een minimumquotum wordt vastgesteld voor MKB's en startende ondernemingen die overheidssubsidie kunnen krijgen voor de financiering van onderzoek (en dat al circa 30 jaar loopt), is in dit verband exemplarisch.

Brussel, 4 april 2001.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Jos CHABERT

Resolutie van het Comité van de Regio's over „Het resultaat van de Intergouvernementele Conferentie 2000 en de discussie over de toekomst van de Europese Unie”

(2001/C 253/08)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien het Verdrag van Nice, waarover de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten overeenstemming hebben bereikt tijdens de conferentie die zij gedurende de bijeenkomst van de Europese Raad van 7 t/m 11 december 2000 hebben gehouden, het „Protocol betreffende de uitbreiding van de Europese Unie”, de „Verklaring betreffende de uitbreiding van de Europese Unie”, en de „Verklaring betreffende de toekomst van de Unie”, die bij het Verdrag van Nice zijn gevoegd;

gezien de resolutie van het Europees Parlement van 14 december 2000 over de resultaten van de bijeenkomst van de Europese Raad (7-11 december 2000 — Nice) (B5-0938, 0939 en 0942/2000);

gezien zijn advies van 15 september 1999 over „De institutionele aspecten van de uitbreiding: lokaal en regionaal bestuur in het hart van Europa” (CDR 52/1999 fin)⁽¹⁾;

gezien zijn resolutie van 3 juni 1999 over de „Volgende Intergouvernementele Conferentie” (CDR 54/99 fin)⁽²⁾ en zijn advies van 17 februari 2000 over „de Intergouvernementele Conferentie 2000” (CDR 53/1999 fin)⁽³⁾;

gezien zijn resolutie van 20 september 2000 over „Een grondwet voor Europa” (CDR 144/2000 fin)⁽⁴⁾;

gezien zijn advies van 16 februari 2000 over „Het opstellen van een handvest van grondrechten van de Europese Unie” (CDR 327/1999 fin)⁽⁵⁾, en zijn resoluties van 20 september 2000 over „Het handvest van de grondrechten van de Europese Unie” (CDR 140/2000 fin)⁽⁶⁾ en van 13 december 2000 over „De goedkeuring van het handvest van grondrechten van de Europese Unie” (CDR 381/2000 fin)⁽⁷⁾;

gezien het besluit van zijn bureau van 12 december 2000 om, overeenkomstig artikel 265, vijfde alinea, van het EG-Verdrag en artikel 42, lid 2, van het reglement van orde een resolutie op te stellen over „Het resultaat van de Intergouvernementele Conferentie 2000 en de discussie over de toekomst van de Europese Unie”, en de commissie „Institutionele aangelegenheden” met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden te belasten;

gezien de op 23 februari 2001 met eenparigheid van stemmen door de commissie „Institutionele aangelegenheden” goedgekeurde ontwerpresolutie (CDR 430/2000 rev.) [rapporteur: de heer Dammeyer (D/PSE)],

overwegende het volgende:

De Europese Raad van Nice op 11 december 2000 heeft na tien maanden intensief onderhandelen de regeringsconferentie afgesloten en een nieuw verdrag goedgekeurd over de vier hoofdonderwerpen van deze conferentie, te weten omvang en samenstelling van de Commissie, stemmenweging binnen de Raad, vervanging van unanimité door gekwalificeerde meerderheid in het besluitvormingsproces en versterkte samenwerking.

⁽¹⁾ PB C 374 van 23.12.1999, blz. 15.

⁽²⁾ PB C 293 van 23.10.1999, blz. 74.

⁽³⁾ PB C 156 van 6.6.2000, blz. 6.

⁽⁴⁾ PB C 22 van 24.1.2001, blz. 4.

⁽⁵⁾ PB C 156 van 6.6.2000, blz. 1.

⁽⁶⁾ PB C 22 van 24.1.2000, blz. 1.

⁽⁷⁾ PB C 144 van 16.5.2001, blz. 42.

Artikel 263 van het EG-Verdrag, dat betrekking heeft op het Comité van de Regio's wordt gewijzigd: de leden moeten in de toekomst „in een regionaal of lokaal lichaam gekozen zijn of (...) politieke verantwoording schuldig zijn aan een gekozen vergadering”. Voorts zullen leden en plaatsvervangers in de toekomst met gekwalificeerde meerderheid door de Raad worden benoemd en zal de mandaatsperiode van de leden aflopen „bij het verstrijken van het mandaat uit hoofde waarvan zij zijn voorgedragen”.

Voorts is bepaald dat het aantal leden van het Comité ten hoogste 350 bedraagt, waarbij de verdeling over de lidstaten ongewijzigd blijft. Wordt de Unie uitgebreid tot 27 lidstaten, dan is het de bedoeling dat het ledental van het Comité van de Regio's, evenals dat van het Economisch en Sociaal Comité, 344 zal bedragen.

In de „Verklaring betreffende de toekomst van de Unie” wordt opgemerkt dat de afsluiting van de regeringconferentie „de wegen opent voor de uitbreiding van de Europese Unie” en „dat wanneer het Verdrag zal zijn bekrachtigd het de institutionele veranderingen tot stand zal hebben gebracht die noodzakelijk zijn voor de toetreding van nieuwe lidstaten”. Met deze verklaring wordt een „breder en tegelijk dieper debat over de toekomst van de Europese Unie (...) ingezet”, waarbij het de bedoeling is dat alle instellingen, belanghebbende kringen en ook de toetredingslanden eraan deelnemen. Dit proces moet uitmonden in een slotverklaring van de Europese Raad van Brussel (Laken) in december 2001.

Tijdens dat proces moeten onder meer de volgende kwesties worden behandeld: 1) een nauwkeurigere, met het subsidiariteitsbeginsel strokende bevoegdheidsverdeling tussen de Unie en de lidstaten; 2) de status van het handvest van grondrechten van de Europese Unie; 3) vereenvoudiging van de Verdragen; en 4) de „rol van de nationale parlementen in de Europese architectuur”. Het is de bedoeling om aan de hand van deze „punten van overweging (...) de democratische legitimiteit en de transparantie van de Unie en haar instellingen (te verbeteren), teneinde de Unie dichterbij de burgers van de lidstaten te brengen”. Dit proces vormt de aanloop tot een volgende, voor 2004 geplande, regeringsconferentie;

heeft tijdens zijn zitting van 4 en 5 april 2001 (vergadering van 4 april) de volgende resolutie uitgebracht, die met algemene stemmen werd goedgekeurd.

Het Comité van de Regio's

I.

1. constateert met genoegen dat door de goedkeuring van het Verdrag van Nice besloten is tot institutionele veranderingen die nodig zijn voor de opname van nieuwe lidstaten en die de weg voor de uitbreiding van de Unie met de nieuwe democratieën in Midden- en Oost-Europa en met Cyprus en Malta vrij moeten maken;

2. stelt echter vast dat dit Verdrag duidelijk achterblijft bij hetgeen het Comité in zijn adviezen en resoluties noodzakelijk heeft genoemd om het vermogen van de Unie tot uitbreiding te versterken, haar democratische legitimatie, transparantie en nabijheid tot de burger te verhogen en de efficiëntie van haar besluitvormingsproces duurzaam te verbeteren;

3. constateert met genoegen dat de regeringsconferentie eindelijk is tegemoetgekomen aan datgene waarop het al jaren aandringt: de leden van het Comité moeten in een regionaal of lokaal lichaam gekozen zijn of politieke verantwoording schuldig zijn aan een gekozen vergadering in hun regio of gemeente. Dit vormt een voorwaarde om lid van het Comité te worden en te blijven. Het Comité stelt vast dat de nieuwe verdragstekst in dit verband met zijn voorstellen strookt;

4. stemt ermee in dat zijn leden en hun plaatsvervangers in de toekomst met gekwalificeerde meerderheid van stemmen

door de Raad zullen worden benoemd, en hoopt dat op die manier de benoemingsprocedure, met name in geval van vervanging van leden in de loop van een mandaatsperiode, heel wat vlotter zal verlopen;

5. neemt er met voldoening nota van dat het ledental, overeenkomstig zijn voorstellen, maximaal 350 bedraagt, maar betreurt dat bij de verdeling van de zetels over de lidstaten in verband met de uitbreiding geen rekening is gehouden met zijn specifieke politieke rol. Het vindt het verder ongelukkig dat voor zijn ledental en de verdeling daarvan over de lidstaten dezelfde voorwaarden worden gehanteerd als voor het Economisch en Sociaal Comité;

6. betreurt voorts dat de duur van de mandaatsperiode van zijn leden verschilt van die van de leden van het Europees Parlement (vijf jaar). Een periode van vijf jaar is namelijk belangrijk in verband met de specifieke politieke rol van het Comité en de effectiviteit van zijn werkzaamheden;

7. begrijpt wel dat de regeringsconferentie, die zich met leftovers van Amsterdam en andere, met de uitbreiding verband houdende kwesties bezighield, geen rekening met de verdere verlangens van het Comité kon houden. Het benadrukt echter andermaal zijn overige desiderata in verband met een sterkere participatie in het EG-besluitvormingsproces en wijst daarbij vooral op zijn verlangen om de mogelijkheid te krijgen, zich ter bescherming van zijn rechten tot het Hof van Justitie te wenden, alsook de status van volwaardige EU-instelling te krijgen;

II.

8. is ingenomen met de „Verklaring betreffende de toekomst van de Unie” en schaart zich zonder meer achter het voorplan van het staatshoofd en de regeringsleiders om onmiddellijk een brede, openbare discussie op te starten over de toekomstige ontwikkeling van de Europese Unie en met name over meer democratische legitimatie, transparantie en nabijheid tot de burger. Voorts kan het zich vinden in de aankondiging in 2004 een nieuwe regeringsconferentie bijeen te roepen;

9. constateert met genoegen dat de Europese Raad onder Belgisch voorzitterschap tijdens zijn bijeenkomst van Laken met een verklaring over voorbereiding en inhoud van de IGC 2004 komen. Het verwacht dat het formeel en op adequate wijze bij de brede discussie dienaangaande betrokken zal worden;

10. deelt de opvatting dat een betere bevoegdheidsverdeling tussen Unie en lidstaten, rekening houdend met de interne verdeling van de bevoegdheden in de verschillende lidstaten, vereenvoudiging van de verdragen en de status van het handvest van de grondrechten in deze discussie speciale aandacht verdienen. Het acht het echter tevens hoogst noodzakelijk dat deze discussie ook fundamentele hervormingen binnen de Raad, de herziening van de procedure voor verdragswijziging, een beter functioneren en een grotere verantwoordelijkheid van de Commissie en vooral de politieke rol van het Comité zelf en zijn omvorming tot instelling omvat;

11. stelt voor om in het kader van een betere bevoegdheidsverdeling de politieke taakverdeling tussen de Unie enerzijds en de nationale, regionale en lokale overheden anderzijds op de belangrijkste beleidsterreinen te onderzoeken, mede in het licht van de resultaten van de lopende discussie over Europese „governance”; het vestigt de aandacht in dit verband in het bijzonder op het regionaal beleid, waarbij het subsidiariteitsbeginsel beter in acht dient te worden genomen en de eigen verantwoordelijkheid van de regio's nog dient te worden versterkt;

12. wijst erop dat in het kader van (de voorbereiding van) de IGC 2004 vooral moet worden nagegaan welke taken een veel grotere en heterogenere Unie moet en kan uitvoeren, welke Verdragswijzigingen daartoe moeten worden doorgevoerd en hoe de geconcentreerde en herschikte taken van de Unie duidelijk in het Verdrag kunnen worden geformuleerd;

13. verwacht dat bij de attributie van bevoegdheden aan de Europese Unie absolute prioriteit wordt verleend aan het subsidiariteitsbeginsel, dat sinds het Verdrag van Maastricht een essentieel onderdeel van de Verdragen vormt en voor alle Europese instellingen bindend is;

14. herinnert eraan dat in dat verband dient te worden vastgehouden aan de principes die in de afzonderlijke lidstaten gelden voor de verdeling van taken en bevoegdheden tussen de staat en de regionale en lokale overheden;

15. wijst er in dit verband op dat de bevoegdheden van de toekomstige EU voor tal van beleidsterreinen gedeeld moeten blijven, niet alleen tussen de EU en nationale regeringen, maar ook — overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel — met regionale en lokale bestuurslagen; stelt verder vast dat „bevoegdheid” niet beperkt is tot het vermogen om wetgeving uit te vaardigen, maar ook andere wettelijke mogelijkheden tot optreden binnen het bevoegdheidsterrein van elk bestuursniveau omvat;

16. acht het noodzakelijk dat ook het juridische instrumentarium voor de bevoegdheidsverdeling wordt verbeterd, en stelt voor om mogelijkheden voor een systematischere en meer hiërarchische indeling van de EU-bevoegdheden te onderzoeken;

17. verwacht dat de rol die de regionale en lokale overheden in Europa spelen, krachtens het subsidiariteitsbeginsel in het Europese „institutionele landschap” zal worden opgewaardeerd overeenkomstig hun belang voor het Europese integratieproces en het dicht bij de burger tenuitvoerleggen van het Europees beleid; het meent bijgevolg dat het Comité van de Regio's de status van instelling moet krijgen en zo moet worden samengesteld dat het zijn taken naar behoren kan vervullen. Ook dienen hem bevoegdheden te worden toegekend die verdergaan dan de eigenlijke adviesfunctie. Aldus zou het als instelling zeggenschap in de Europese besluitvorming krijgen, waarin alle bestuurslagen van de lidstaten — van gemeenten tot regio's met wetgevende bevoegdheden — hun plaats hebben en medeverantwoordelijkheid dragen;

18. acht evenwel oprichting van een nieuwe EU-instelling, bijv. een tweede kamer van het Europees Parlement of een nieuwe vertegenwoordigende instelling die uit vertegenwoordigers van nationale parlementen bestaat, niet zinvol en dus onnodig;

19. wijst in dit verband uitdrukkelijk op zijn ervaringen en bijdragen en dringt erop aan dat de regionale en lokale overheden vertegenwoordigd zijn in een eventuele nieuwe instelling, die naast Europees Parlement en Raad zou functioneren en vanuit het Comité van de Regio's gestalte zou moeten krijgen;

20. dringt erop aan om ten behoeve van transparantie en subsidiariteit doelbewust vaart te zetten achter de toch al veel te laat opgestarte politieke discussie over fundamentele hervormingen van de Raad, en van zijn taken en functioneren;

21. betuigt andermaal zijn steun aan het voorstel van het Europees Parlement om de Verdragen tot één enkele tekst samen te voegen, die bestaat uit een basisgedeelte (preambule, doelstellingen, grondrechten, institutionele bepalingen, besluitvormingsprocedures en bevoegdheden) en een bijzonder gedeelte (de beleidsterreinen van de EU);

22. dringt er nogmaals op aan dat het handvest van grondrechten als juridisch bindend onderdeel in de Verdragen moet worden geïntegreerd; wijst erop dat tijdens de geplande intergouvernementele conferentie ook de handelingsbevoegdheden van de EU duidelijk dienen te worden afgebakend;

23. stemt ermee in dat het staatshoofd en de regeringsleiders te Nice hebben opgeroepen tot een brede discussie, met deelname van alle betrokkenen, over de toekomst van de Unie. De instellingen van de Unie, alle regeringen en alle parlementen van de lidstaten en vertegenwoordigers van de toetredingslanden mogen daarbij niet ontbreken. Voorts neemt het met grote belangstelling kennis van de van verschillende kanten afkomstige suggestie om de „toekomstige Europese Agenda” door een conventie te laten voorbereiden, en dringt het erop aan het Comité formeel bij de desbetreffende werkzaamheden te betrekken;

III.

24. zal de vertegenwoordigers van de regionale en lokale overheden van de Unie bijeenroepen voor een medio oktober 2001 te houden algemene vergadering om over de toekomst van de Unie te beraadslagen en de verlangens voor de „Slotverklaring van Laken” te formuleren. Verder verzoekt het

deze overheden om een actieve en stimulerende rol te spelen en in het kader van hun respectieve verantwoordelijkheden zo snel mogelijk ten behoeve van meer democratie, transparantie en subsidiariteit een openbare discussie over de toekomst van Europa op te starten;

25. verzoekt de regionale en lokale overheden verder om met nadruk de in deze resolutie gedane voorstellen bij hun nationale en regionale regeringen en parlementen te bepleiten. Het richt dit verzoek met name tot de regio's die een flinke stem in het kapittel hebben in verband met het Europese beleid van hun lidstaat en de ratificering van verdragswijzigingen. Verder verzoekt het deze z.g. „constitutionele” regio's vooral om nauw met het Comité, de enige vertegenwoordiger van zowel regionale als lokale overheden, samen te werken;

26. vraagt de Europese politieke partijen en hun vertegenwoordigers in Europese en nationale politieke organen de in deze resolutie vervatte voorstellen te steunen en uit te dragen;

27. belast ten slotte zijn voorzitter ermee deze resolutie ter kennis te brengen van de Raad, het Europees Parlement, de Commissie en alle regeringen, parlementen en regio's van de lidstaten, alsook zich sterk te maken voor het formeel betrekken van het Comité bij de discussie over de toekomst van Europa en de voorbereiding van de komende IGC, en de voor oktober 2001 geplande algemene vergadering van de regionale en lokale overheden voor te bereiden.

Brussel, 4 april 2001.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Jos CHABERT

Advies van het Comité van de Regio's over „De economie in de EU: Herziening richtsnoeren 2000”

(2001/C 253/09)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien het document „De economie in de EU: Herziening richtsnoeren 2000” (ECFIN/674/00/EN);

gezien het besluit van zijn bureau van 13 juni 2000 om, overeenkomstig art. 265, vijfde alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, een advies over dit onderwerp op te stellen en commissie 6 (Werkgelegenheid, economisch beleid, interne markt, industrie, MKB) met de voorbereiding hiervan te belasten;

gezien het door commissie 6 op 19 februari 2001 met algemene stemmen goedgekeurde ontwerpadvies (CDR. 469/2000 rev.) (rapporteur: Perkkio, FIN — ELDR),

heeft tijdens zijn op 4 en 5 april 2001 gehouden 38e zitting (vergadering van 5 april) het volgende advies uitgebracht dat me algemene stemmen werd goedgekeurd.

STANDPUNTEN EN AANBEVELINGEN VAN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S**1. Uitgangspunten voor het economisch beleid**

1.1. Het Comité hecht er belang aan dat bij het evalueren van de economie in de EU gedurende het afgelopen jaar aandacht wordt besteed aan aspecten die van belang zijn voor de lokale en regionale overheden, en dringt erop aan dat deze aspecten ook worden meegenomen in de richtsnoeren voor het economisch beleid van de EU op korte en lange termijn.

1.2. Het Comité steunt het op stabiele groei georiënteerde economische beleid en de gepresenteerde richtsnoeren. Het wil echter naar voren halen dat er nationaal en regionaal gezien verschillen zijn en dat het belangrijk is te streven naar een evenwichtige ontwikkeling in de gehele EU en naar een sociaal gezicht voor de Unie. Europa heeft heel wat troeven. Van deze sterke kanten moet gebruik worden gemaakt om de gemeenschappelijke doelstellingen te verwezenlijken, zij het op zo'n manier dat zowel de lidstaten als de regio's zich hierin kunnen vinden.

1.3. De Europese economie staat voor vier centrale uitdagingen: terugkeer naar een situatie van volledige werkgelegenheid, overgang naar een kennismaatschappij, gevolgen van het snelle vergrijzingsproces en verbetering van de sociale samenhang. Bij het zoeken naar een antwoord op deze uitdagingen zou eigenlijk ook als eis moeten worden gesteld dat de coördinatie beter wordt. Verder moet meer rekening worden gehouden met structurele verschillen tussen de economieën van de lidstaten, verschillen in ontwikkelingsniveau, regionale verschillen binnen landen en de conjuncturele situatie.

2. Werkgelegenheid

2.1. Het Comité is van oordeel dat terugkeer naar een situatie van volledige werkgelegenheid mogelijk is indien de

Europese landen een consequent en actief beleid voeren om hun volkshuishoudingen te moderniseren en te herstructureren. In hoeverre volledige werkgelegenheid kan worden verwezenlijkt, verschilt per land, afhankelijk van de historisch gegroeide situatie, de mate van arbeidsparticipatie en de omvang van de structurele werkloosheid. Het werkloosheidscijfer zegt niet alles over de werking van de arbeidsmarkt. Een grote vraag naar arbeidskrachten kan immers gepaard gaan met grote structurele werkloosheid (bijv. concentratie van high-technology in het Finse Oulu en omgeving). Om deze reden is het essentieel dat de te hanteren indicatoren ook op regionaal niveau van toepassing zijn.

2.2. Van belang is ook dat de link wordt gelegd tussen vergrijzing en werkloosheid. Naarmate de bevolking als geheel vergrijst, neemt het aandeel van de actieve beroepsbevolking af, d.w.z. de arbeidsmarkt wordt krappere. Vooral de traditionele productiesectoren en de dienstverlening hebben met dit probleem te maken. Nieuwe arbeidsplaatsen ontstaan hoofdzakelijk in de sectoren van de nieuwe economie, waar speciale kennis en vaardigheden vereist zijn. Het gevolg is dat veel landen en regio's hierdoor in een abnormale situatie komen met enerzijds werkloosheid en anderzijds een groot tekort aan arbeidskrachten. Een ander belangrijk punt is dat werknemers de mogelijkheid moeten hebben tot levenslang leren en dat er ook in de toekomst nog voldoende personeel moet zijn voor de gezondheidszorg en de welzijnssector.

2.3. In EU-verband is dikwijls het standpunt verdedigd dat een alomvattend stelsel van sociale zekerheid een nadelige invloed heeft op een dynamische ontwikkeling van de economie en op de werkgelegenheid. Toch kent Europa landen die wel degelijk een omvattend stelsel van sociale zekerheid en hoge belastingtarieven koppelen aan een sterke economische groei. Ook ter stimulering van de bereidheid van Europese ondernemers om risico's te nemen en bedrijven op te starten, is er behoefte aan een doelgerichte sociale bescherming tegen het wezenlijke gevaar van verlies van een arbeidsinkomen. Tegelijkertijd echter dient een prikkelend sociaal beleid te worden gevoerd waarmee beoogd moet worden betrokkenen indien mogelijk snel weer aan het werk te krijgen. Voorkomen

moet worden dat werklozen in een armoedespiraal terechtkomen, maar daarnaast moet hun bereidheid om weer aan de slag te gaan, en eventueel ander werk aan te nemen, worden gestimuleerd. Ook moet de mobiliteit van werknemers worden bevorderd. Dit is des te belangrijker wanneer men bedenkt dat voor banen in de kenniseconomie slechts in geringe mate kan worden teruggevallen op structureel werklozen.

2.4. Het Comité stelt met voldoening vast dat de lokale en regionale overheden in de Europese werkgelegenheidsstrategie een belangrijke rol wordt toebedeeld. Door middel van lokale en regionale partnerschappen en een efficiënt gebruik van de structuurfondsen kunnen goede voorwaarden worden geschapen ter verbetering van de werkgelegenheid. Zaak is nu op de ingeslagen weg voort te gaan en ervoor te zorgen dat men zich in alle lidstaten nog meer hierop vastlegt.

3. Kenniseconomie

3.1. De overgang naar een kennismaatschappij verloopt in een bijzonder snel tempo. Het Comité wijst erop dat dit proces ook door overheidsmaatregelen kan worden bevorderd, zonder dat dit ten koste gaat van de mededinging en efficiency. De benodigde maatregelen, bijv. op het gebied van onderwijs, zullen in veel landen uiteindelijk voor een deel op het niveau van de lokale en regionale overheden moeten worden verwezenlijkt. Van belang is dat op een realistische manier wordt bekeken hoe deze overheidsmaatregelen gefinancierd kunnen worden.

3.2. Met name in de eurozone worden de economische activiteiten gemeten aan de hand van nauwkeurig bepaalde indicatoren. Voor korte tijdsbestekken zijn deze indicatoren zeer geschikt, maar voor de langere termijn valt dit nog te bezien. Om duurzame groei mogelijk te maken, zou gediscussieerd moeten worden over het invoeren van nieuwe criteria, zoals het aandeel van de nieuwe economie in de nationale economie, de graad van openheid van de economie en de opbouw van een reserve met het oog op de financiering van de pensioenen.

3.3. De mogelijkheden die de nieuwe elektronische economie biedt, worden door regionale en nationale verschillen aanzienlijk ingeperkt. Het Comité hecht er veel belang aan dat de verschillen worden aangepakt en is van mening dat de lidstaten en de EU met alle mogelijke middelen de overgang naar en toegang tot de nieuwe economie en de daarmee gepaard gaande groei moeten bevorderen. Het meest concreet is dit tot uitdrukking gekomen in het door de Commissie gelanceerde eEurope-initiatief, dat de steun geniet van het Comité. De kenniseconomie biedt ook nieuwe mogelijkheden vanuit regionaal oogpunt, omdat afstanden minder een rol gaan spelen en nieuwe op kennis en kennisverwerking gebaseerde arbeidsplaatsen de plaats innemen van werk in de traditionele sectoren. Los daarvan vindt het Comité dat alles in het werk moet worden gesteld om bedrijven uit industrie, handel en ambacht concurrerender te maken. Juist voor ondernemingen die zich met zakelijke dienstverlening bezighouden, is het van belang dat genoemde sectoren een solide economische basis hebben.

4. Vergrijzing van de bevolking

4.1. De vergrijzing van de bevolking zal aanzienlijke maatschappelijke gevolgen hebben. Het Comité is dan ook van mening dat, hoewel de ontwikkeling verschilt van land tot land, men er goed aan zou doen de strategieën dienaangaande te coördineren, zeker met het oog op de toekomstige vraag naar arbeidskrachten en het aantal arbeidskrachten uit andere landen dat nodig zal zijn om het welvaartspeil te handhaven. Het vaststellen van gemeenschappelijke evaluatiecriteria zou het opstellen van prognoses in de diverse landen vergemakkelijken.

4.2. Men zou nu al op het gebied van dienstverlening en inkomensoverdrachten maatregelen moeten treffen om de vergrijzing van de bevolking op te vangen, en een financiële basis hiervoor moeten scheppen. Om deze reden zou een eventueel overschot op de overheidsbegroting — met inachtneming van de specifieke situatie per land — niet alleen gebruikt moeten worden om de overheidsschuld te verkleinen en, zoals wordt nagestreefd, de belastingtarieven te verlagen, maar ook om een reserve op te bouwen voor de toekomst, bv. door steun te verlenen aan nieuwe, op kapitaaldekking gebaseerde aanvullende pensioenvoorzieningen.

4.3. Een vergrijzende bevolking zal ook in toenemende mate aangewezen zijn op ouderenzorg en gezondheidszorg. De vraag naar diensten in deze sectoren zal onvermijdelijk toenemen. Aangezien de stelsels op dit vlak verschillen, zullen ook de wijze waarop de problemen worden aangepakt en de oplossingen die ervoor bedacht worden, variëren. Een socialer Europa impliceert een waardige oude dag met een behoorlijke financiële zekerheid en een behoorlijk georganiseerde dienstverlening. Een duurzame economie vereist dat men oog heeft voor verschillende financieringsmogelijkheden en voor de effecten ervan op de economie in het algemeen, niet alleen op de overheidsfinanciën.

4.4. Het Comité stelt voor gegevens inzake pensioenstelsels en ontoereikende pensioenverplichtingen te betrekken bij de evaluatie van de duurzaamheid van het economisch beleid op lange termijn en zo mogelijk ook bij het uitwerken van nieuwe criteria.

4.5. De vergrijzing van de bevolking en de mogelijkheden die door de nieuwe economie worden geboden, zijn tevens belangrijke factoren vanuit het oogpunt van de levensvatbaarheid en een evenwichtige ontwikkeling van de regio's. Daarom moeten ook de activiteiten en doelstellingen van de structuurfondsen in het teken staan van duurzame ontwikkeling en duurzame economische bedrijvigheid.

4.6. De dienstverlening ten behoeve van ouderen is in veel landen grotendeels een taak van de lokale overheden. De stijgende vraag naar diensten drukt zwaar op de financiën en heeft grote gevolgen voor het optreden van de lokale overheden. Derhalve moeten tijdig maatregelen worden getroffen om de dienstverlening door lokale overheden uit te breiden met

een veelzijdig aanbod. Hierbij moet tegelijkertijd gezorgd worden voor behoud van de kwaliteit van de dienstverlening en een dekkend aanbod in de regio. Met de groeiende vraag van de burgers naar gemeentelijke diensten moet in het fiscaal beleid bij de verdeling van de belastingopbrengsten rekening worden gehouden.

4.7. In dunbevolkte regio's is er nauwelijks concurrentie in de zorgsector. Daar is ook in de toekomst behoefte aan steunmaatregelen van overheidswege om alle burgers universele diensten te kunnen garanderen. Het Comité wil er dan ook nadrukkelijk op wijzen dat de perifere gebieden in de toekomst niet zonder omvangrijke EU-steun kunnen.

5. Sociale samenhang

5.1. Bij de verbetering van de sociale samenhang is met name voor de lokale en regionale overheden een essentiële taak weggelegd. De mate waarin men zich Europese waarden en een Europese identiteit eigen maakt, verschilt per land, alleen al om historische redenen. Nu de economische perspectieven gunstig zijn, zou alle aandacht hierop gericht moeten worden. Daarbij moet men bedenken dat niet op alle gebieden even snel vooruitgang kan worden geboekt. Zo is de progressie op het vlak van de coördinatie van het economisch beleid en de cohesie relatief snel, terwijl het streefdoel van een sociaal Europa, waarin alle stelsels gerespecteerd worden, slechts stapje voor stapje naderbij komt.

5.2. Per land en regio dient te worden bekeken in hoeverre extra bezuinigingen op de overheidsfinanciën nodig zijn en in hoeverre het stelsel van sociale zekerheid kan of moet worden aangepast, zodanig dat de doelstelling van een sociaal Europa verwezenlijkt kan worden en de armoede niet toeneemt.

5.3. De tijdens de Top van Lissabon vastgestelde indicatoren voor structurele ontwikkeling, die moeten helpen een totaal beeld van de structurele ontwikkeling te verkrijgen, zijn in dit licht bezien een belangrijke stap voorwaarts. Op het vlak van de sociale samenhang wordt aan iets vergelijkbaars gewerkt. Men is al een eind met het opstellen van indicatoren waarmee de sociale ontwikkeling kan worden gemeten. Het is van groot belang dat zulke indicatoren in gebruik worden genomen.

6. Belastingen

6.1. Op EU-niveau is nog niet voldoende in detail nagegaan wat de verschillen zijn tussen stelsels die op financiering via belastingen en stelsels die op verzekeringen zijn gebaseerd, noch wat de daaruit voortvloeiende economische multiplicatoreffecten zijn. Door zulke verschillen heeft bijv. een verlaging van de inkomstenbelasting niet in alle lidstaten hetzelfde effect. Landen met hoge belastingtarieven kunnen een sterke economie hebben en een laag werkloosheidscijfer. Naast de

tarieven voor inkomstenbelasting dienen andere indicatoren te worden ontwikkeld, waarin de gehele fiscale structuur en de dynamiek van de economie aan bod komen, zodat een beeld kan worden verkregen van de voorwaarden ter verbetering van de werkgelegenheid en het concurrentievermogen van werkgevers. Daarbij dient ervoor te worden gezorgd dat alle werkgevers gelijk worden behandeld op de arbeidsmarkt. Ook moet het belang van in de particuliere sector gecreëerde werkgelegenheid, die bevorderlijk is voor prestatievermogen en efficiency van de economie als geheel, voldoende worden onderkend.

6.2. Analyses van de structuur en toewijzing van overheidssteun en van de effecten daarvan op de dynamiek van de economie, dienen te worden voortgezet en verder te worden uitgediept. Een Europa dat sociaal gezien meer een eenheid vormt, vraagt ook om het delen van verantwoordelijkheid en om solidariteit bij de financiering van inkomensoverdrachten en diensten, anders zal de armoede alleen maar toenemen. Er moet meer diepgaand onderzoek worden verricht naar de invloed die belastingtarieven, fiscale structuur en toewijzing van overheidssteun hebben op de dynamiek van de economie en de werkgelegenheid in de verschillende lidstaten. Hierbij dient in het bijzonder rekening te worden gehouden met de verschillen in de structuur van de overheidsfinanciën en de verdeling van bevoegdheden, in het bijzonder de institutionele verschillen in economisch beleid tussen de lidstaten en de verschillen in economische ontwikkeling.

6.3. In veel landen is een structuurverandering gaande, in die zin dat de bevolking zich concentreert in de groeigebieden, waardoor de verschillen in ontwikkeling tussen de regio's binnen landen toenemen. Deze tendens tot concentratie vraagt in veel landen om een nieuw soort maatregelen op het vlak van regionaal beleid, waardoor greep kan worden gekregen op deze ontwikkeling. Belangrijke financiële middelen in dit verband zijn de EU-structuurfondsen, maar ook op nationaal vlak zullen meer inspanningen moeten worden geleverd.

6.4. De door de EU geschetste belastingstrategie richt zich niet alleen op de kapitaalstromen, maar omvat ook indirecte belastingen en ondernemings- en vennootschapsbelasting, zulks ter voorkoming van ongewenste belastingconcurrentie. Tot dusverre is de roep om harmonisatie van de directe belastingen, met name de inkomensbelasting, niet algemeen. Een algehele fiscale harmonisatie is pas mogelijk als de lidstaten denken hierbij baat te hebben. Noord-Europese modellen kennen een op solidariteit gebaseerde verzekering die gefinancierd wordt uit belastinginkomsten, waarbij de hogere inkomensklassen dus de risico's dragen voor de zwakkeren in de samenleving. Uit enquêtes blijkt dat de burger de voorkeur geeft aan handhaving van een zeer hoog belastingniveau (ter financiering van collectieve diensten) boven belastingverlaging en inkrimping van de collectieve sector. In andere landen hebben burgers vaak het gevoel dat zij veel te veel belasting betalen, waardoor zij geneigd zijn te vluchten in het informele circuit of ervan afzien een beroepsbezigheid uit te oefenen. In deze landen zijn belastingverlagingen en structurele hervormingen van de sociale-zekerheidsstelsels wenselijk om voor meer groei en werkgelegenheid te zorgen.

7. Open coördinatieprocedure

7.1. Uitgangspunt van de open coördinatieprocedure is dat op EU-niveau richtsnoeren worden goedgekeurd, die vervolgens in het nationale en regionale beleid worden toegepast met inachtneming van de voor deze niveaus specifieke kenmerken. Met deze procedure kan worden ingestemd op voorwaarde dat niet te veel van bovenaf wordt gestuurd. Om deze procedure verder te ontwikkelen en het proces te consolideren zouden eventueel, overeenkomstig de behoeften van de verschillende lidstaten en sectoren, kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren kunnen worden ingevoerd. Daarbij moet de hoogste prioriteit gegeven worden aan het subsidiariteitsbeginsel, dat de verhoudingen tussen EU, lidstaten en regio's regelt. Lokale beslissingsbevoegdheden moeten in het kader van de bevoegdhedenafbakening tussen EU en nationale niveaus in acht genomen en gepromoot worden.

7.2. De open coördinatie raakt ook steeds meer in gebruik op het gebied van de sociale bescherming. Van belang is dat rekening wordt gehouden met de verschillende uitgangspunten en historische achtergronden van lidstaten en regio's. De regio's in Europa moeten van elkaars ervaringen leren. Het is bijv. niet de bedoeling dat er in de Europese Unie één model wordt ingevoerd om de vergrijzing van de bevolking aan te pakken. Wel zou het aan te bevelen zijn dat de regio's leren van de good practices die elders zijn opgedaan: hoe kan men reageren op de uitdagingen van de nieuwe economie en een duurzame economie op de langere termijn waarborgen?

7.3. Bij de toepassing van de open coördinatieprocedure is een zo gedecentraliseerd mogelijke aanpak de aangewezen

weg: Unie, lidstaten, lokale en regionale overheden, sociale partners en maatschappelijke organisaties moeten ieder in een geest van partnerschap actieve inspraak kunnen hebben bij de diverse onderwerpen. Voor de lokale en regionale bestuurslagen is in dit verband een belangrijke rol weggelegd.

7.4. I.v.m. de nieuwe procedures en een sterkere coördinatie dient ook te worden benadrukt dat het niet de bedoeling is af te stappen van het model van een op solidariteit gebaseerde welvaartsstaat, maar om dit model aan te passen aan de nieuwe ontwikkelingen. Dit model moet — met behoud van de solidariteit en de sociale cohesie — economisch sterker en concurrerender worden gemaakt.

8. Openstelling van de overheidssector voor concurrentie

8.1. In EU-verband wordt aangedrongen op een sterkere liberalisering van de overheidssector en de nadruk gelegd op herstructurering van de gezondheidszorg en het belang van de consument. De gegevens over de financiële situatie van de gezondheidszorg en hierop betrekking hebbende rendementsanalyses zijn zeer tegenstrijdig. In veel lidstaten, waaronder de Noord-Europese landen, is men daarom begonnen met het uitwerken van diverse kwaliteits- en benchmarkingcriteria ter versterking van de concurrentie en bevordering van het consumentenbelang in de openbare gezondheidszorg. Deze ontwikkeling dient te worden versterkt, waarbij de werking en efficiëntie van de verschillende gezondheidszorgstelsels onderzocht moeten worden vanuit het oogpunt van de consument, de overheidsfinanciën en de economie in het algemeen.

Brussel, 5 april 2001.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Jos CHABERT